Paul Goma
E L A
Paris 1984

— Tu, zice ea, când te uiţi la o femeie care-ţi place parcă te-ai privi în oglindă – chiar atât de mult te placi?

— Euuu? mă mir, mă apăr cu disperare comică, însă râsul ei rămâne serios. Da’ de unde, nu! întăresc.

— Dacă te-ai vedea cum te vezi, adaugă ea.

Nu aveam de gând s-o fac să tacă – din contra, doream să vorbimvorbim, să ne grăbim să spunem cât mai mult, simţeam (şi simţea şi ea că eu simt) că timpul ne este drămuit, ca porţiile – pe care le cunoscusem; ca vorbitorul (pe care nu-l avusesem, dar atâta îl dorisem, încât fusese şi al meu) – ea însă şi la vorbitor rămânea femeie, reproşând celuilalt că n-o iubeşte (să zicem că da, însă nu destul; să zicem că mult, însă nu aşa), că tu, cel de dincolo eşti un egoist şi un leneş, numai pe tine te iubeşti, nu faci niciun efort să-l înţelegi pe celălalt – chiar atunci când o iubeşti ori te prefaci că o iubeşti – pre ea.

Şi doar ştiam; ştia şi ea că eu ştiu: nu mă iubea cum se iubeşte, n-o puteam iubi cât şi cum aş fi dorit din toată inima; cum ar fi meritat din răsplin – ca o pedeapsă răsturnată. Îmi ziceam din ce în ce mai des, din ce în ce mai resemnat: dacă aş iubi-o „simplu”, aş câştiga împărăţia Inocenţilor. Şi nu se putea: eram condamnat să rămân un mereu îndatorat. Îndatorat cu toate că tocmai de aşa ceva mă ferisem cu o energie, cu o tenacitate vecine cu prostia. Reuşisem cu oamenii, reuşisem cu toate celelalte femei – până la ea.

— La urma urmei, ce mai contează bocancii tăi – la un vagon de marfă, zice ea.

Nu-mi place. Deloc nu-mi place vagonul de marfă la care prea des recurge, ca să fi fost şi adevărat: cică avea treisprezece ani, părinţii o trimiseseră la bunici, cu trenul, însoţită de sora mai mare – pe care atâta o detesta, încât într-o staţie coborâse pe furiş din personal şi se strecurase într-un vagon de marfă de pe linia vecină, se încovrigase într-un colţ, adormise; o trezise un bătrân vagabond: îi

explicase, întâi, cum se face, apoi îi arătase pe viu – „şi a fost ziua-ntâia”, pretindea ea.

Şi de astă dată ridic din umeri. A nepăsare – deşi îmi pasă al dracului şi chiar dacă a inventat povestea cu vagonul de marfă şi cu vagabondul pe-viu, tot pun eu laba pe boşorogul iniţiator – aşa, fiindcă, vagon-nevagon, ea mă culesese de pe drumuri pe mine şi nu eu pe ea – nu ştiu dacă am înţeles ce vreau să spun.

Greu, dar în cele din urmă pricep:

Cântam la un bal de sâmbătă seara, într-un sat de la poalele muntelui (putea fi Sâmbăta de Sus – dacă nu cea de Jos), oricum, pe lângă mănăstirea Sâmbăta, cea de răsturnat nume, de prin ’51 – 52 când Securitatea se hotărâse să-i lichideze pe partizani prin toate mijloacele. Făceam pe trompetistul în „Banda de Domni”, cum ni se spunea, fiindcă, în afară de mine toţi ceilalţi lăutari aveau titluri universitare şi nu câştigul îi interesa, ci ocazia de a-şi prelungi adolescenţa – orchestra Liceului Negru Vodă se reconstituise întocmai după mai bine de zece ani. Doar eu pretindeam că suflu în ţurloaie de dragul banilor şi în zadar încercau foştii mei colegi de liceu Titus şi Sarkis să mă tragă spre plăcerea de a cânta (şi cu care cântam, pe vremuri), eu îmi propteam coarnele în gard şi suflam. Cu mânie; şi conştiincios. Aşa cum, conştiincios, în restul săptămânii, descărcam-încărcam vagoane cu grâu în gara Şercaia; cum dezgropam puieţi la pepiniera Şercaia, printre picături făcând şi pe fotograful ambulant. Nicio muncă nu mă atingea, murdărea, umilea (de ce m-ar fi?), cu o condiţie:

Să nu mi se ceară s-o laud; nici s-o cânt.

Suflam în trompetă. Şi, în felul meu, aşteptam momentul „comenzii”: cam pe după miezul nopţii, când dansatorii erau binişor abţiguiţi, când până şi fricoşii cad pradă crizelor de curaj, câte un individ se proptea în faţa scenei şi, tot căutându-şi şerparul (pe care demult nu-l mai purta), scărpinându-se pe sub clopul (pe care demult nu-l mai avea: lucra şi el, ca tot făgărăşanul, în una din prea multele uzine chimice), se răsucea întâi spre sală – ca să

vază dacă-l vede lumea – abia apoi ni se adresa:

«Băăă!!!» (toate umilinţele îndurate de el pân-atunci se adunau ghem în bă!-ul de sâmbătă-seara azvârlit, nu vitelor de subşefi, animalelor de miliţieni, bestiilor de securişti, de băgători de seamă, turnători, adunători de cotizaţii, tovarăşi-cu-listele – ci unor nevinovaţi (însă cu atât mai vinovaţi în ochii lor, ai amărâţilor, cu cât aceia era intelectuali). «Băăă!! Ia să-mi zâcdţ voi ale…» – şi iar se răsucea spre sală, ca să fie sigur că-ăilanţ or băgat de seamă că cine comand-aicia – după care spunea ce cântec ori joc să-i zâcèm; noi, lui.

Titus era pregătit. Înainte de a-şi rosti replica, trecea pe lângă mine, şoptindu-mi cu gura strâmbată:

«Nu te supăra pe el, dă-l în dumnezeii mă-sii!»

Din sens opus venea amicul Sarko:

«Nu pune la inimă ce zice – are şi el ocazia să comande.»

«Nu mă supăr, nu pun la inimă!», negam fără convingere.

Titus, la rampă, rostea ce rostise şi altă dată, în alte părţi (presupun că unii cereau numai ca să-l provoace pe Titus să spuie aia):

«Doar aţi băgat de seamă: noi suntem orchestră de domni, măi tovarăşi!»

Aplauzele, strigătele de aprobare, ghionţii încasaţi de cel ce comandase dovedeau (dacă mai era nevoie) că şi făgărăşenii fuseseră, în cele din urmă, reeducaţi. Ei, cândva printre cei mai *înrăiţi reacţionari* (drept care mai întâi umpluseră munţii de *partizani,* apoi închisorile de *terorişti,* de *fugari,* dar mai ales de *favorizatori);* de prin 56 se cuminţiseră, nu mai mişcau în front, se luaseră după „ăşi cu cap”: legendarii „Tavi din Lisa” (intrase la ei, cu toate că tată-său era la Canal, astfel devenind pentru întreaga Ţară a Făgăraşului: „ăl de la Utemeu”) şi Trâmbiţaş, ajuns director al închisorii din Cetate; foştii rebeli, nesupuşii, rezistenţii obosiseră de atâta rezistenţă, acum se mulţumeau să-şi săreze inima săptămânal, cu câteva cuvinte în doi peri – şi acelea de alţii rostite. Aici, la

baluri, fluierau, strigau – aşteptau: aşteptau ceva, dacă nu venirea lui Mesia şi nici a Americanilor, măcar nişte vorbe reacţionare spuse de careva de la oraş; aşteptau ei cu totul altceva, nu venea, era bună şi asta – în lipsa celei pe care o singură dată o rostise Titus, într-un sat intrat şi el în legendă:

«Noi suntem orchestră de domni – nu de tovarăşi!»

Eu încă nu ieşisem din bortă, eram cu domiciliu obligatoriu, în Bărăgan, îmi povestise Cerganian (Titus ridica din umeri, ai fi zis că nu mai ţinea minte): Securitatea intervenise pe loc, oprise balul şi începuse ancheta: unii răspundeau că nu auziseră, că ei jucau, ş-apăi aşi de beţ era sau…; alţii auziseră: „măi tovarăşi” şi nu: „nu de tovarăşi” (securiştii din a doua garnitură erau români-români: ficiori faini din Ţara Bârsei şi din Ţara Făgăraşului şi din Mărginimea Sibiului, ştiau ei ce ştiau: din august ’44 părinţii şi bunicii lor le spuneau ţiganilor: „tovarăşi”).

Cântam, deci, la un bal sătesc, undeva submunte.

*

Tu, zice ea, când te uiţi la o femeie care-ţi place – chiar atât de mult te placi?

Mă mir, mă apăr. Neg.

Dacă te-ai vedea! zice ea.

*

Tocmai terminasem de executat o comandă (din rândurile maselor largi de făgărăşeni desfăgărăşenizaţi venită), o Feciorească de peste zece minute – când, în tăcerea asudată, un glas încleioşat, de femeie se auzise:

— Bă, tu ăla de la trâmbiţă! Ia să-mi zici tu ale o Stinjere fainã!

Tocmai depusesem trompeta pe scaun şi mă pregăteam să cobor (ca să mă piş pe pauză, cum zicea acordeonistul Werner, sas de felul său şi inocent îmbogăţitor al limbii române). Titus, ariergardian fidel, încercase o paradă ieftină – dar dacă mergea?

— Noi suntem orchestră de domni, doamnă – dar dacă doriţi o Stingere la saxofon, plăcerea va fi de partea,

ca să zic aşa.

— No, nooo! declinase doamna. Vreau trâmbiţă, nu pipă! I dau o hârtie de-o sută trâmbiţaşului…

Abia atunci o văzusem, cu toate că era mai mult decât vizibilă, mai întâi pentru că purta o blană strălucitor, neverosimil de albă; apoi pentru că era, nu uriaşă, ci mare. Aş zice: o mare-femeie şi am ştiut fulgerător că mă depăşeşte în înălţime cu cel puţin un cap. Clătinându-se, cu blana uşor alunecată menţinută pe un singur umăr, femeia-mare se apropiase prin culoarul prompt deschis. Drept la mine.

Sarko mă văzuse aplecând fruntea, cu bărbia în piept, gata de-ncornat. Va fi auzit, desigur, şi cum fosăi pe nări. Cu o sprinteneală neobişnuită la un armean straşnic în carne, făcuse un salt de ied şi se aşezase drept în faţa mea, acoperindu-mă, acoperindu-mi-o:

— Ştiţi, doamnă. Cu permisiunea dumneavoastră. (nu-i vedeam mâinile, i le bănuiam frământându-se, frângându-se). El nu-i ce credeţi.

— De unde ştii ce cred? îl oprise doamna. Nu ştii, aşa că mută-ţi chintalele mai încolo, cu trâmbiţaşul vreau să tratez! începuse a scotoci în poşetă.

Sarko se dăduse la o parte, acum eram faţă-n faţă; mai exact: la-picioarele ei (şi mai aproape de adevăr: la poala Muntei), o simţeam cât şi cum (şi mai ales: cât) mă domina, faleză. Coborâse şi Titus: în şoaptă, politicos, frângându-şi mâinile (dar ce aveau cu toţii, în seara asta, în faţa – sau la piciorul ei – de-şi martirizau mâinile?), încercase să explice că, „de regulă”, el, şeful orchestrei primeşte comenzile – apoi adăugase:

— Prietenul nostru are o situaţie specială.

— Puţin îmi pasă de situaţia lui specială, din moment ce plătesc!

Atunci dădusem coarnele pe spate. Fixând broşa din unghiul decolteului, spusesem răguşit:

— Nu-i nevoie să plătiţi, vi se oferă din partea casei – dar nu Stingerea, ci Deşteptarea. Fără garanţia că o să vă deştepte din beţie.

Titus mă strânsese dureros de braţ – să tac; Sarko iar se inter-pusese – ca să nu mai pot continua, dacă aş fi vrut. Femeia însă îmi pusese o mână după ceafă, mă trăsese către ea, la ea – la pieptul ei:

— Nu fi idiot. – şi îmi şoptise numele întreg.

Apoi îmi dăduse drumul, se răsucise şi pornise către uşa de intrare a sălii – abia acum îl remarcam pe insul cu obraz sfeclos şi privire vitrie înfofolit într-o blană de lup.

Fusesem luat prin surprindere – de gest, de faptul că o asemenea doamnă îmi cunoaşte numele (şi mi-l rosteşte întreg: întâi prenumele, apoi numele – nici ca la catalog şi nici ca la anchetă, dar ca unde?). Poate de aceea nu realizasem umilinţa gestului cu care mă strânsese la piept; nu ca pe un copil, cu atât mai puţin amant, ci ca pe un neajutorat; şi nici surpriza: de unde ştie cum mă cheamă?

— Ţi-a umblat în buzunar, şoptise Sarko.

Băgasem mâna în buzunarul hainei: scosesem câteva bancnote de o sută – trei, poate cinci. Sarkis mă apucase de mâna cu banii:

— Lasă-mă să i-i duc eu înapoi, tu eşti prea…

— I-i duc eu, eu sunt şeful vostru că tu, se oferise Titus.

— I-i duc eu, eu sunt şeful meu! spusesem, rânjind.

Dansatorii simţiseră că ceva se petrece „între domni”, aşa că tăceau, în grupuri. Şi aşteptau.

Mă apropiasem, dădusem din cap înspre stacojitul în piele de lup (nu reacţionase, era beat-pulbere, de mirare că se menţinea în capătul picioarelor), apoi spusesem în direcţia femeii, prin broşă:

— Se vede că nu aveţi obişnuinţa să comandaţi la baluri: mi i-aţi pus în buzunar, pe furiş – îi întinsesem banii. Aici obiceiu-i să mi-i lipiţi cu scuipat de frunte, în văzul tuturor. – şi am dat să arăt.

Mă apucase de mână:

— Te rog, să nu cumva. – nu-i vedeam obrazul, era prea deasupra mea, dar i-l simţeam după glas: neliniştit. Şi nu-i mai ţine aşa, în văzul tuturor, cum ai zis.

— Deci nu vă aparţin! – cu banii am arătat-o pe ea.

Deci îi aparţin.

— L-am indicat pe ficăţiu. Deci el nu trebuie să ştie că dumneavoastră, doamnă, mi-aţi dat bani.

— Bagă-i, nu-i mai arăta! – n-am vrut să te jignesc!

— Nu contează ce-aţi vrut şi ce n-aţi vrut, contează ce-aţi făcut – luaţi-vă banii acum, din mâna mea, altfel, după cinci secunde.

— Nu fi idiot, te rog.

— Ţi-i bag în decolteu!

Ezitare de o secundă. Apoi mâna ei smulsese banii. Blana se răsucise cu întreg albul spre mine, se îndepărtase, dispăruse, lipită de pielea lupului stacoj.

— Tu, zice ea. Tu când te uiţi la mine parcă te-ai vedea-n oglindă.

*

Cântam la un bal. Sâmbăta.

În timp ce reîncălzeam instrumentele, Sarko:

— Nu ştiam c-o ştii pe contesă.

— Pe cine? mă mirasem. Aşa-i spui Grönlandei de adineauri? Contesa de Iceberg?

— Aşa i se zice, nu ştiu de ce: *Contesa.* O fi chiar contesă, e din Carnăuţi. Se mai zice că nu-i iceberg, ci gheizer, vulcan! râde Titus. Una dealea, de la export-intern, şi-o comercializează pe mărci-dolari. Neamţul din trimestrul ăsta instalează nişte nemţării la Combinat – ce Mercedes are, săsălăul…

Informaţiile au trecut pe lângă ureche, fără pagube. Mărci-dolari, export-intern, şi-o-comercializează, Mercedes – pentru mine fără semnificaţie; fără existenţă. Înţelegeam, vag, ce înseamnă „una de-alea”, dar vagul rămânea la *secretară, ghid, traducătoare* – cu care, la rigoare, poţi juca şi tenis de pat.

*

A doua zi în zori, grozav de bogat (partea mea: o sută şi treizeci de lei!), mă despart de ceilalţi în gara Făgăraş, o iau spre autogară. Mai am un sfert de oră până la plecarea autobuzului, încă o jumătate de ceas pe drum, ajung acasă şi mă culc, nu mă mai trezesc decât luni. Sunt obosit,

binişor plutind, buza mi-e monstruos umflată (nu am muştiuc, nu cânt decât uneori, sâmbăta, nu am trompetă, o împrumută Sarko pentru mine de la Casa de Cultură), dar mulţumit: cu banii câştigaţi pot rămâne acasă nu doar mâine, ci chiar şi marţi.

Mă plimb pe trotuarul îngheţat: în sala de aşteptare e tot atât de frig ca şi afară, în plus, pute a autogară murată, răsuflată, bâhlită – când alături opreşte o maşină (dar ce Maşină! vorba lui Titus). Un Mercedes gri-argintiu. Cu număr german.

Aud zumzăitul geamului coborând. Nu privesc într-acolo, îmi reiau plimbarea.

— Te duc acasă – dacă-mi bagi un leu/ în decolteu! – acum are alt glas, i-a pierit teama de la bal, ba chiar râde. Hai, urcă, altfel îţi îngheaţă!

Mă opresc, mă uit îndărăt, „pe la subţioară”. Tare i-aş răspunde că, dacă nu-nchide geamul, îi degeră şi-i cade, ei – o catastrofă pentru comerţul exterior din interioru-i, un tragic accident-de-muncă: i se strică, deteriorarează, calamitează, catastrofizează unealta muncii, scula de producţiune – nu şi-o mai poate comercializa, pe mărci.

— Să schimbăm tactica, o aud. Trecem la şantaj: dacă nu urci alături de mine, nu mai ajungi curând acasă!

Ridic din umeri, îmi văd de plimbare.

— Sunt convinsă că nu doreşti moartea păcătosului, o aud. Deci nu doreşti ca eu să răcesc, să capăt tuberculoză, doar ca s-asculţi „tusea-n fa diez a Traviatei…”

— Nu cu Minulescu o să mă convingeţi – din contra.

— Dar nu vreau să te conving – doar te ameninţ: dacă nu urci, îţi recit din Minulescu!

— A, da? fac, ezitând. A, da, fac, cedând, ocolesc botul cald al maşinii, dau să urc. Şi domnu’? – arăt din bărbie spre bancheta din spate unde sfeclosul, acum palid (ca un nap furajer) doarme din greu, de parcă ar trage în jug, cu capul frânt pe spate, cu gura căscată. Dar sforăie însfiorător, şi-domnu, constat.

— Urcă, urcă: şi-doamna nu sforăie.

Îmi scot căciula, fixez centura. Maşina stă pe loc, ba

acum motorul e tăiat. Aceeaşi mână, înmănuşată, vine în dreptul ochilor mei, degetele frecate cer bani.

— Plata-nainte! – principiul şi-doamnei. A, nu, bancnotele se lipesc de fruntea lăutarului în văzul lumii, ori se vâră în decolteu – principiul cere un leu, o monedă. Cum, plăteşti aşa, pe névé? Nu te-ai uitat o singură dată încoace, ca să vezi ce cumperi!

— Eu nu cumpăr, doamnă. Leul meu e împăiat veritabil.

— A, da? A, da! mă imită ea şi râde. Nu cumperi, fiindcă n-ai bani? Ori marfa-i cumpărată? Ori pentru că tu. dumneata nu eşti de vânzare?

Ridic din umeri, nu răspund. O las cale de vreo alte zece întrebări, apoi întind mâna după mânerul uşii – mai ieftin ieşi cu autobuzul: şoferul nu te întreabă de ce nu-l cumperi, de ce nu eşti de vânzare.

— Cei care au de gând să coboare se debarasează mai întâi de centură!

— Cei care au de gând să coboare, dacă-i mai bateţi la cap – observaţi, n-am spus: futeţi – au să vă-ntrebe: de fapt, ce vreţi de la mine?

— Dar se vede cu ochiul liber! Cel care vrea ceva de la cineva nu este şi-doamna, ci invers! Dar dacă nu mă priveşti. Chiar aşa: de ce refuzi să te uiţi încoace?

— Ce să văd?: că locul meu nu e aici, în maşina asta, alături de femeia asta, ci acolo, pe trotuar, în aşteptarea unui autobuz de duminică-dimineaţa?

— Şi încă? mai cere ea, alintându-se.

— Şi încă… Ce doriţi de la mine, doamnă?

Nu răspunde. O simt ridicând din umeri, oftând uşor, pornind maşina. Vreau să-i indic drumul, dar merge în direcţia bună pentru mine. Îmi întinde orbeşte pachetul cu ţigări (Dumnezeule, „polmoale” fără filtru!), apoi bricheta. Primesc, mulţumesc, aprind, restitui, mulţumesc. Trag cinci fumuri telescopate şi, cu fum, o întreb dacă mă lasă în Şercaia sau, din întâmplare, trece prin Vad. Ea răspunde că – din întâmplare – trece prin Vad.

— Şi după ce treceţi prin Vad, pe unde mai, din

întâmplare, treceţi, vă rog frumos?

Izbucneşte în râs. Doamne, cum poate râde o femeie conducând un Mercedes (argintiu)! în timp ce tu, în dreapta ei, tragi din americană făr' de filtru!

Maşina frânează, se opreşte de-a curmezişul şoselei.

Mirat, speriat, mă întorc spre ea, să aflu motivul. Nu-mi mai pot dezlipi ochii; nici ea nu mi-i lasă să plece. Obrazul i-i prea aproape de al meu, deci de privire, asta-i; de asta; ameţit de fumul ţigării, încerc să-mi aduc aminte ce chip îi dădusem înainte de a i-l vedea – nu găsesc, poate că nici nu încercasem să urc mai jos de decolteu.

— Ai terminat? aud cândva, undeva.

Aşa o fi cu femeile din cale-afară de frumoase: tocmai pentru că sunt atât de foarte frumoase, nici nu-ţi vine să le iubeşti – vorbesc în numele meu, într-o duminică dimineaţa, după o noapte de bal în care am tot suflat în trompetă, gândindu-mă la leii peste sută câştigaţi cu sudoarea plămânilor. Şi vorbesc în deplină cunoştinţă de cauză a exclusului, a celui trimis alături (de lume, de femei frumoase şi bine îmbrăcate, alături de noţiunea: aia-cu-străini, pentru export-intern). Am văzut-o de aproape: operă de artă – o guşti, o admiri, nu simţi dorinţa să-i ţii mâna; cu atât mai puţin să ţi-o apuce ea şi s-o ţină.

*

— Ai terminat? ajunge întrebarea până la mine.

— Ce să?, îngaim, trezit.

— Preţăluirea. Fac atât cât am cerut? Să mă grăbesc să te duc acasă, dormi pe tine – am doi bărbaţi, amândoi morţi de somn.

Porneşte. După o vreme:

— Te-am întrebat ceva – ai tras linia, ai făcut totalul? Iată Mercedesul, iată blana, iată Neamţul – ecce puta! Ei?

— Nu mă preocupă dosarul dumneavoastră. Abia-l duc pe-al meu.

— Ştiu, zice ea. Nu mă întrebi de unde ştiu cine eşti?

— Am întrebat.

— … de ce te-am acostat?

— V-am întrebat, nu mi-aţi răspuns, deci ştiu: sunteţi

de la Securitate! – şi mă fac mic în fotoliu: are să frâneze?

— Mult ţi-a trebuit ca să afli! râde ea. Eşti un prost trompetist, te-am ascultat – mai corect: te-am auzit.

— Vă ocupaţi de sectorul trompetişti?

— Nu în mod special. În general, mă ocup de mine, însă astă-noapte, când ţi-am văzut bocancii.

— Bocancii! A, da, sunteţi fetişistă – regret, nu-i cedez. La o adică m-aş putea lipsi de căciulă. – i-o întind. Chiar de scurtă, deşi asta-i averea mea de căpătâi. Chiar şi de rest, totul – în afară de bocanci.

Mă opresc şi mă mir că nu se miră. Iar dacă nu se miră, înseamnă că a înţeles – or cine înţelege, în afară de noi, dacă nu ei?

— Dacă nu sunteţi de la Securitate, vă rog să opriţi aici – mi-a trebuit mult curaj, ca să cer una ca asta. Dacă sunteţi de la Securitate, tot vă mulţumesc că m-aţi adus până acasă.

— Am şi ajuns? Unde locuieşti?

— În casa galbenă – deci nu sunteţi de la Secu.

— Nu mă inviţi să beau un ceai?

Deschisesem portiera. O închid la loc. Tuşesc, îmi frământ degetele:

— Deci tot de la Securitate sunteţi. Cunoaşteţi motivul pentru care nu vă invit – la ceai, iar dacă nu, nu mi-l cereţi, acceptaţi-l aşa.

— Bine, atunci rămâne pe altă dată – îmi atinge umărul.

Mă întorc, îi ating şi eu blana în dreptul umărului:

— Dacă sunteţi de la Secu: nici altă dată; nici altundeva. Nu de mine, ci de dumneavoastră depinde, tovarăşă. Dar dacă, întâmplător nu sunteţi, atunci un sfat: nu vă apropiaţi de dosarul meu: arde! Cu atât mai vârtos, cu cât şi al dumneavoastră are deja o pată. – şi arăt spre bancheta din spate de unde răzbat horăituri, horcăituri.

— Tocmai pentru că are, zice ea, te mai caut eu!

Mă mai caută ea… De ce m-ar (mai) căuta? Ca să-mi spună că eu, când mă uit la o femeie, semăn, ba chiar sunt un bocanc? în fine: o pereche?

Imediat ce Mercedesul îi dispăruse la cotitură, îmi dădusem o palmă peste frunte: de ce n-o-ntrebasem, de ce nu insistasem să spună: de ce? Şi de ce eu? De acord, era beată, s-ar fi putut lega de oricine, cu sau fără bocanci, cu dosar ori fără, însă în autogară nu mai era; sau nu se vedea, ceea ce ar fi acelaşi lucru: când te trezeşti din guleai, nu continui ce-ai început, ba chiar ruşinat, eviţi să treci prin preajma locului faptei.

Mă mai caută ea. Pe mine? Dar mă cunosc: fetele, femeile cu care am avut de a face a trebuit să le cuceresc pas cu pas, cuvânt cu cuvânt, nu-mi căzuseră în braţe din pomul lui Adam vecin cu Poama Evei. Cu atât mai stranie acostarea de astă noapte – faptul de a mă fi aflat pe scenă, desigur, mă punea în evidenţă, însă dezavantajos: întâi pentru că nu eram singur; apoi pentru că toţi ceilalţi băieţi din orchestră arătau într-adevăr, domni: şi mai ’nalţi şi mai sprâncenaţi (şi mai bine îmbrăcaţi), ce să mai vorbesc de plăcerea lor de a cânta; nu ca a altora, a celor cu coarnele-n gard-şi-n bocanci.

Atunci, de ce eu? Şi de ce ea? Dacă vrea, poate să-şi găsească, chiar într-un bal sătesc, un armăsar, nu o gloabă – pe deasupra cu bocanci! Şi încă un amănunt care nu poate fi trecut cu vederea: chiar dacă nu măsoară doi metri, eu am mai puţin de unu şaptezeci; în momentul în care ne aflam alături, în picioare (pe podeaua sălii de bal) privirea mea bătea drept în decolteu. Nimic de zis, tabloul era în culori şi-n odori – mai lipseau atingerile gustative – dar. În maşină diferenţa, decalajul nu mai erau sensibile – să mă fi înşelat? posibil, deşi nu: acolo capetele ni se aflau la aceeaşi înălţime – ceea ce spune că ea are picioarele foarte lunge. Şi nu doar dânsele, cum atât de potrivit spuneau bătrânii, ştiind ei ce ştiau în materie de animaţiune.

«Mă mai caută ea!», rostisem cu glas, căutând cheia porţii. «Dacă o să ne mai întâlnim vreodată, atunci – şi nici atunci.»

«Mă caută?», fac, în continuare, umblând în buzunar. «Mă caută.» – reuşisem să dau impresia că regret – «are să

mă chiar caute.» – şi scot la vedere, din buzunarul stâng al scurtei, două pachete de ţigări şi încă două iar din celălalt încă două şi: una, două, trei, patru, cinci bancnote de câte o sută de lei.

Mă mai caută ea.

Tocmai pentru că eram cel mai bogat om din familia noastră, a doua zi, luni, m-am dus la lucru, la magaziile de cereale din gară. Suta-şi, câştigată cinstit, suflând în trâmbiţă mi-ar fi îngăduit să rămân o zi-două acasă, mai ales că termometrul se încăpăţâna să rămână pe la cincisprezece sub zero; însă celelalte cinci vârâte-n buzunar ca-n decolteu mă scoseseră afară, în ger şi-n întuneric.

Lucram, ca de obicei, la vânturat grâu (fără mască – pe-atunci nu ştiam că ar putea exista aşa ceva), când şeful silozului mă pâstâie. După ce mă apropii, îmi şopteşte că mă caută cineva; că cineva mă aşteaptă în sala de aşteptare a gării. Că ştiu eu cine – şi-mi face cu ochiul.

— Acum-acum? întreb, cu stomacul înnodat. Să-mi iau şi asta… geanta?

Şeful nu m-a auzit – bestia! S-a prefăcut, ca să nu-mi răspundă! A fost securist cu grad mare, de-asta n-a răspuns precis la întrebarea mea precisă, ceea ce înseamnă că a „lucrat” numai la arestări, nu la păstrări, deci nu cunoaşte limbajul de puşcărie:

când un deţinut sau reţinut este anunţat de o deplasare, întreabă dacă să-şi ia şi pătura, pentru ca, din acest răspuns, să afle răspunsul celălalt, la o întrebare nepusă, dar singura care-l inter esează, anume dacă are să mai revină în vechiul loc (atunci răspunsul este: «Fără pătură»); sau are să fie mutat în altă parte – când sună: «Cu pătu ra».

Îmi iau, totuşi, geanta (pentru orice eventualitate; sau: pentru toate eventualităţile): un caraliu poate să se înşele, poate să te înşele, însă tu, deţinut, nu eşti om dacă nu-ţi iei toate măsurile de precauţie. Pornesc spre clădirea gării.

Cu stomacul numai noduri: cu o lună în urmă, tot aşa,

fusesem trimis în sala de aşteptare, unde mă aştepta cineva (să-mi spună ceva). Mă căuta, cum se spune, moartea: un securisticoi de la Făgăraş. îl mirosisem cu mult înainte ca el să se decidă să se apropie de mine (m-am îndreptat eu spre insul necunoscut-dar-ştiut), însă flerul, în situaţia mea, este ca un picior de lemn: n-am decât să mi-l iau la subţioară.

„Eu sunt de la ştii de unde".

când un deţinut

Cum să nu ştiu? Ştiinţa: picior de lemn, pot bate ritmul cu el: atât.

El, ştiind că eu ştiu, trecuse la întrebări; eu, la räspunsuri:

Că ce mai fac?

Bine fac, nu se vede? Trag la lopată sau, în termeni materialist-dialectici: la munca-de-jos;

Că foarte bine, foarte bine, că să-i trag la lopată, unde mi-i locul de bandit că, după o perioadă de la lopată, vine ea şi o perioadă de ne la lopată – dacă dau dovadă, cum ar veni, dacă mă reeduc sincer ca toţi ceilalţi bandiţi odioşi, ba unii şi mai odioşi decât mine, că au fost terorişti în munţi, de-au terorizat populaţia paşnică din munţii şi de pe câmpiile patriei;

Pentru reeducare trebuie să fac cerere? cum am făcut pentru reînmatriculare? nu? atunci cum mă reeduc: fără cerere fiscal-timbrată?;

Că ia să nu mai fac pe şmecherul cu el, organ, că schimbăm foaia!;

Foarte bine, nu mai vorbim de reeducarea mea, dar acum de ce mă caută? – dacă mi se permite întrebarea…

Că cum, chiar nu ştiu că de ce mă caută? Că cin mă crede? că chiar – chiar vreau să ştiu că de ce? – păi nu ştiu eu că ăi de ştie prea multe le cauzează la cap?;

Nu ştiam că le cauzează la cap, dar ce treabă are cu mine, dânsul, organ: să mă umfle? Să mă bată? Să-mi cauzeze la cap?;

Că nu, deocamdată nu, că ei le băieţi buni şi de-nţeles, dar dacă banditul nu-i de-nţeles, atunci schimbăm

foaia! Şi că să-mi bag minţile şi că să ţin pasul cu istoria, că altfel rămân în urmă;

«Aţi făcut atâta drum, pe timpul ăsta, să-mi spuneţi să ţin pasul cu istoria?», zic.

Ca totdeauna când ai un comportament normal cu anormalul, căcănarul grăsit, suprahrănit, umflat de importanţa lui de scut al cuceririlor – se dezumflă, se dezbăşică, se dezbracină şi nu mai ştie ce să facă din interiorul aerului băşinal cu care a fost pompat; privirea obraznică, de sus-în-jos, cu care mă strivea până adineauri i s-a-ntors pe dos: umilitate, servilitate, suflet de rob (pus să supravegheze şi să pedepsească alţi robi); în capul lui de etern vechil va fi colcăit următorul gând de spaimă: «Şi dacă banditul nu-i chiar bandit, ci careva pus să facă pe banditul, ca să mă tragă de limbă şi să mă nenorocească, să mă trimeaţă la munca-de-jos? altfel cum de-ndrăzneşte el să mişte-n front? să mă ia pe mine la trei-păzeşte, cu pasul-istoriei?»

Din păcate, nu insist, ca să-l derutez în continuare, aşa că el, prudent (de unde vor fi învăţat ei această prudenţă: de la hienă? cea atacând pe coaie târâşe, ca să n-o muşte adversarul taman de-acolo unde atacă ea?), face un pas spre înfront:

Că să mă las de spirite, că nu ţine, că camdată să trag la lopată şi să dau dovadă şi să-mi iau gândul de la postul de bibliotecar la o bibliotecă, că aia nu intră în discuţie, aia-i chestie ideologie – deologică, munca de bibliotecar la biblioteci, sută la sută, aşa că s-o las mai moale cu cerèrile pentru postul de ajutor de contabil la şcoala profesională de chimie anorganică…

Şi contabilitatea-i deologie-ideologică?;

Că nu, băi, (şi-a venit în fire, animalistul!) nu-i chiar – chiar, mai ales la anorganică, da şcoala-i şcoală: educaţie cialistă şi ducaţia-i deologie gresistă – păi mă văz eu – dar să spun sincer dacă mă văz cu ochii mei – mă văz eu, bandit, făcând educaţie socialistă schimbului de mâine? Dar sincer, aşa, ca-ntre noi, bărbaţii.

Ei bine, de asta venise beznicolul: să-mi spuie să nu

mai fac cerèri pentru post de bibliotecar de biblioteci; şi nici de contabil anorganic – nu mi se-aprobă!

când un bandit

Acum ce măsa are să-mi comunice? Că organili nu-s de acord cu cerèrea pentru postul de merceolog la Agrosem? fiindcă şi agricultura-i cultură şi tot ce-i cultură-i sută la sută ologie? Sau că Organul nu-i de acord nici cu trompeta, fiindcă muzica-i ducaţie listă şi sistă, mai ales când o exerciţi tr-on Cămin ultural?

*

Intru în sala de aşteptare. îl caut din ochi cu antena mea nazală pe împuţitoristul trimis de la Făgăraş (şi dacă chiar de la Braşov?), ca să-mi reamintească pe unde trece gardul de sârmă ghimpată între ei şi *noi*dacă am uitat. Nu dau de el, nici de colegu-său cel tras la indigo (oricare i-ar fi numele, culoarea, originea, motivaţia pentru care intrase la **ei**, căpătând fulgerător moaca meseriei de belitorist). Mă aşez pe-un colţ de bancă, să mă odihnesc puţin – măcar cu atâta să mă aleg din această convocare-la-locul-de-muncă (adevărat: nu chiar în ci alături): toată ziua în picioare, înotând în dunele de grâu. Ţăranca de alături şopteşte:

— Ţi-am spus că te caut – am vorbit cu şeful.

Nu tresar. Am învăţat să mă stăpânesc: chiar de răstresar pe dinăuntru, afară nu se vede nimic din spaimă. Privesc drept înainte, întâmplător spre uşa de intrare pe unde ar putea apărea şeful ecu-cu – curizdei-mă-şi.

— Ţi-a dat învoire, putem pleca, mai zice boreasa de-alături.

când un deţinut nu înţelege ce i se spune – aşa-i trebuie, de bou

— Am lăsat maşina departe, neolo, să nu bată la ochi…

asta era: nu şeful ei – şefa mea

— În schimb, bate deghizamentul – ce rol jucaţi, azi?

— Îţi spun în maşină, ţi-l şi joc – mergem?

— Atenţie, nu vă ridicaţi în picioare, v-ar putea observa inamicul! îi şoptesc sonor. Să ne târâm pe brânci,

până? Până unde ziceaţi că trebuia să ajungeam?

— Ia nu mai face pe interesantul! Vino după mine!

— Să trăiţi, am înţeles! salut cu mâna la tâmplă. Pot să-ntreb unde mă duceţi? Mă conduceţi acasă, la mămicuţa mea şi la tăticuţul meu? Drăguţ din partea dumneavoastră, organă, că v-aţi gândit la greul drum de-ntoarcere – care, ca-n Alecsandri, e de-costişă, la Vaslui şi luuung, mai ales că-i vorba de-un muncitor cu braţele, nu cu mintea.

— Poţi să taci cinci minute?

— Aşa mult? ziceam că muncitorul cu braţele încă nu şi-a terminat ziua de lucru. Deci şi plata va fi conform-neterminată.

— Ţi-am spus că am vorbit cu şeful, i-am dat o sută de lei ca sa.

— … să tacă? Nu merita nicio sută de bani!

— Ca să te-nvoiască – şi nu mai vorbi atâta!

— Să nu vorbesc? Atâta? mă uimesc eu, cu privirea lipită de uşa sălii de aşteptare. Când e vorba de-o sută de lei, întreagă? Una sută? Ca să mă scutească, el pe mine, de restul zilei de muncă? – dar eu sunt muncitor zilier, doamnă, persoană eminamente liberă, fac parte din singura categorie de cetăţeni fericiţi ai ţării noastre care pot pleca de la lucru când li se scoală – dar să ştiţi şi voi! – cu condiţia să fi câştigat la lotărie! Sau la Cum i s-o fi spunând la asta. Atunci când bagi mâna în buzunar să cauţi cheia şi, în loc să constaţi cu necaz că a dispărut poarta, constaţi cu stupoare, c-au apărut.

— Ai să-mi povesteşti pe drum ultima păţanie.

— Vreţi să spuneţi: ultima apariţie – mi-am cusut buzunarele, nu mai puteţi face minuni.

— Hai, domnule, că ne-apucă noaptea!

— Şi ce, e rău? Şi ce e: rău? Cu cât mai noapte, cu-atât mai puţin ziuă, cum spunea o verişoară de pe la Buhuşi.

— Totdeauna vorbeşti ca o moară stricată?

— Morile stricate nu vorbesc, ele-o macină-n tăcere ca nişte stricate ce-s.

Bine, hai sa.

— O clipă, încă n-am socotit: aşadar, i-aţi dat şefului una sută lei – ca să mă lase să plec, fără să-mi ciuntească ori anuleze ziua de muncă… El mă plăteşte pe zi – zi de douăşpe ore – cu douăzeci şi doi de lei mari şi laţi, nici măcar doi lei ora; asta înseamnă că, pe de o parte, eu pierd şase lei – pe de cealaltă şeful câştigă aceşti şase lei, plus suta de la dumneavoastră.

— Termină cu socotelile astea meschine!

— Meschine! Vedea-v-aş la cheremul nemeschinului porc de câine care-şi face încă o casă cu bani ciupiţi de la amărâţi ca noi, cei plătiţi pe hârtie cu şaizeci şi şase, în mână cu douăşdoi… Nu sunteţi de la sesizărireclamaţii? Păcat – atunci. Ştiţi ceva? Hai să-i facem una nefăcută, poate avem noroc, azi şi moare de inimă rea: mergem la magazie, îi spunem că nu mai plec de la lucru – să dea suta-napoi!

— Cum să facem una ca asta?

— Aveţi dreptate: cum să fac, eu, victimă, una ca asta! El mie poate să-mi facă zeci, sute de una-ca-asta, băga-l-aş în măsa de securist împuţitorist!

— Şi ăsta?

— Parcă numai el. Păi, să nu m-apuce lupta de clasă, aia-ascuţită de tot? Să nu m-apuce, fiindcă am, în buzunarul stâng al.

— O să-mi arăţi ce ai în buzunarul stâng, chiar şi-n dreptul, dar să plecăm de-aici. – s-a ridicat, m-a obligat să mă ridic şi eu, însă pe mine nimeni nu mă poate obliga să-mi ridic şi privirea – spre piscu-i. Despre asta o să discutăm în altă parte.

un deţinut

Mă apăr de toate cu ce am la îndemână – adică nu mă apăr; mă las împins afară din gară, dar trăncănesc:

— În altă parte – mă arestaţi? De tot, de tot?

— Nu fi idiot! – de astă dată pare cu adevărat supărată.

— Ba sunt! Singurul lucru pe care legile répéré nu mi-l pot interzice – unde, în altă parte mă duceţi? ziceaţi că m-arestaţi pe-pe-peste tot? Chiar şi pe-pe-acolo?

— Dar eşti insuportabil! Mergem undeva unde să putem sta de vorbă în linişte – acum eşti mulţumit?

— Nu: numai Securitatea te duce „n altă parte”, ca să cică, „stăm de vorbă în linişte” – sunteţi mulţumit**e**?

— Ei, uite, eu vreau să stăm de vorbă în linişte, în altă parte, fără să fiu securist*e* – nu mă crezi?

— Cu voia dumneavoastră, nu.

— Eşti infernal! Cum să-ţi dovedesc că nu-s de la…?

— Nu puteţi. Ba da: aţi ascuns maşina în niscai tufişuri? Care tocmai treceau şi ele pe-acolo? Ca omul necăjit – sau mai cultural: obidit, ca-n actualul Cacamil Pepetrescu?

— Tufişuri care să pe-pe-trească… Nu, e prea mare, am lăsat-o în şosea.

— Asta-i dovada!

— Că nu sunt!

— Că sunteţi: numai Securitatea-şi ascunde maşinile.

— Ascultă, băieţică! Dacă mai continui cu… Te las în plata domnului!

— Dorinţa mea cea mai fierbin.

Şi mă opresc: pân-aici mi-a fost.

*

un deţinut care

Suntem la jumătatea distanţei dintre şoseaua principală şi gară. Drumul de acces e mult înălţat, seamănă cu un dig; la această oră de după-amiază de februarie noi doi suntem singurele semne negre pe albul hârtiei, pe linia digului. Îmi place să mă mut alături şi să mă privesc, acolo, să-mi constat silueta departe – dar nici prea aproape – şi să-mi spun: «A, da? A, da – nu ştiu dacă am înţeles ce-am vrut să spun». Mi-o văd alături de a ei; distanţa accentuează marea diferenţă de înălţime, însă nu mă mai deranjează, m-am obişnuit cu decalajul pe verticală. M-am obişnuit cu femeia asta, pe care o ştiu doar după miros: da; şi nu-şi, la urma urmelor, ba da! Constatând că a ei se îndepărtează de a mea şi că temerea că n-are să se mai întoarcă devine certitudine, zic – poate cam prea tare:

— Ba da, îmi poţi dovedi că nu eşti de la Secu.

Nu apuc să isprăvesc, e lângă mine. Mă întreabă din ochi (deci nu sunt albaştri-albaştri, ca până acum, sunt ca de-acum încolo: violeţi): cum anume?

— Sărutându-mă, zic, apoi ridic din umeri, a scuză.

— Săru? – izbucneşte în râs. Acum? Aşa, murdar?

Încuviinţez din cap, rar. Ea:

— După ce-o să te speli pe obraz: eşti plin de praf, de şi ce-ar dovedi asta: că nu sunt de la Securitate? Că sunt?

— Habar n-am şi ce contează, noi să trăim! Ba contează: ar dovedi că sunteţi.

— Iar începi?

— Nu-nu-nu! Că sunteţi, că existaţi! Iar dacă dumneavoastră exişti, doamnă, atunci în mod necesar există şi băiatul-sărutatul, nu? Sărutul domniei voastre, domnişoară, mi-ar spune că n-am visat; că nu visez; că eşti, ca să mă exprim aşa, în dulce carne şi-n oase luuungi; că, dacă închid ochii şi întind mâinile, nu întâlnesc aerul, nu mângâi nimicul, nu pipăi…

— Nu pipăi nimic! Nu cu mâinile murdare! Asta-i bună: după ce că ne aflăm aici ca pe scena lumii, vrei să mă şi pipăi cu mâinile astea.

— Mai am una.

— Vom fi iubind noi natura, nu cultura, dar nici chiar aşa.

Mă conduce de mânecă spre maşină. Mă las dus ca de căpăstru. Întreb:

— Dar dacă-mi pun mănuşile, pot să vă aşa, puţin? Pot să te cum îi zice, în fine: înmănuşat, pot să-ndrăznesc să pun mâna pe la?

— Nu! întâi te speli!

— Dar oare?

Era cât pe ce să continui: «Dar oare dumneavoastră, doamnă, v-aţi spălat pe la acele părţi – şi nu neapărat intime – pe care mie nici înmănuşat nu-mi permiteţi să le ating – fiind eu murdar?» Şi ce bine, ce bine că m-am oprit la timp. Cu complicitatea ei, tăcută (a simţit, a şi auzit întrebarea mută a mea) trecem altundeva, oriunde. Mă las

împins în maşină cu neaşteptată brutalitate (pe asta o merit – ce era să zic eu: adevărul!). Mă las şi întreb „în continuare”:

— Şi unde-o să mă spăl? (ah, ce şmecher sunt, pun întrebarea îndreptată spre topografie, fără aerul că mă interesează pătrunderea în anatomie). Unde, acolo-în-altă-parte? A-ha, noua generaţie nu se-aşterne pe-anchetă la sânge, decât după ce banditul e bine-bine-mbăiat? Aşa de temători de contaminare să fi devenit?

— Nu spune idioţenii. banditule! râde ea (uşurată: nu am rostit ceea ce nu se rosteşte). Am trecut pe la părinţii tăi – reţinusem casa galbenă: n-aţi găsit altă culoare mai ţipătoare? De la ei am aflat unde te pot găsi. M-am prezentat ca o prietenă, fostă colegă de facultate.

— Nu v-a întrebat mama dacă sunteţi una dintre logodnice?

— Nu. Ar fi trebuit?

— Trebuia, dar. Dacă n-a pus-o înseamnă că nici nu trebuia s-o pună, mamele au instinct – ca şi fiii.

— Pe asta cum s-o-înţeleg?

— Cum vă luminează cel de sus.

— Nu-i uşoară convieţuirea cu tine.

— V-am avertizat – şi altceva ce mai spunea mama mea personală, cea care locuieşte dimpreună cu tatăl meu biologic, într-o casă galben-ţipătorie?

— Mi s-a părut stranie culoarea, atât – te rog să mă ierţi. Nu, ea n-a zis nimic, eu am promis că te aduc înapoi, mâine, viu şi nevătămat.

— Mâine? Mai pierd o zi de lucru? Douăzeci şi doi de lei întregi? – vă rog, nu porniţi, să fumăm o ţigară de adio şi de tutun, aici, pe loc.

Îi ofer eu ei – din ţigările din buzunarul meu stâng.

— Fi-ţi-ar ziua de lucru! face ea. Parcă l-aş auzi pe Stahanov…

— Şi eu aud voci. Ca să fie mai ieftin: vocea mea. În timp ce vântur, la lopată, grâul canadian în magazia noastră românească, mă aud întrebând dacă da au ba patria recunoscătoare îmi va înălţa o statuie – din beton

nearmat, ca să coste cât mai puţin, iar restul să mi-l încredinţeze mie, statufiatului.

— Numai la bani te gândeşti!

— Sunt convins că şi dumneavoastră, doamnă, pe când erai matale duduie şi n-aveai parale, numai la ele vă gândeaţi.

— Nu te înşeli decât în privinţa numai-ului: mai făceam şi altceva, ba chiar mă gândeam şi la altceva decât la bani, la bani, la bani! Tu faci tot timpul exerciţii de aritmetică.

— Mai fac şi altceva. Viaţa m-a obligat să-mi număr banii din buzunar, înainte de a intra în prăvălie. După ce o să mă îmbăiaţi bine-bine, după ce o să mă curăţaţi de toate păcatele silozeşti, o să-mi permit să vă împărtăşesc câteva exerciţii de aritmetică elementară, iar domnia voastră, în schimb, o să-mi predea câteva de ritmică – mă fac mic-mic pe fotoliu.

Pauză. Nu-mi dă palme, mă-nţelegi: are umor, femela. Sau interes – în locul ei, eu mi-aş fi ars şi una seacă, înaintea de a mă da afară (din maşină – şi ce maşină: cu geamuri deschizându-se lectric!).

— Nu ai îndoieli, eşti sigur că ard de poftă să mă culc cu tine!

— Vaaai, dar nu! Vaai, dar se poate una ca asta, doamnă?! Ba aş zice: din contra: ardeţi de poftă să nu vă culcaţi – cu mine! în schimb, bag mâna-n foc: eu ard de poftă! Să vă. Pe cuvânt de-onoare, deşi n-ar trebui să mă jur. Ah, ce v-aş! Chiar dacă sunteţi de la Mănăstirea Secu – ba nu: tocmai pentru că! în sfârşit, s-o regulez şi eu o dată-n viaţă, tare şi cu forţă – căci dânsa pe mine. Vai, vai, vai, boieri dumneavoastră, cum m-a mai ruşinat, păgâna!

Râde în hohote. Asta-i muzica ce-mi place. Când celălalt râde, nu-ţi poate face rău (în acel moment): fiind ocupat cu râsu’ şi tu ai un răgaz (cu plânsu’). Râde şi, deşi nu m-am spălat, mă sărută pe gură.

— Ce limbă afurisită! – porneşte maşina. Aşa le vorbeai şi securiştilor? Nu cred.

— Nici eu. Ar fi vrut ei să le fac această onoare. Nu,

doamnă, lor nu le vorbeam aşa, Securitatea Poporului este complet – dar completamente – debilă, în plus lipsită de umanitate: n-are umor.

— Ca să vezi! Asta-i singura ei lipsă? Umorul?

— Nu singura, dar esenţială. Eu n-am cunoscut, dintre securezi, decât o excepţie.

— Eu?

— Aşteptaţi-vă rândul, încă nu m-aţi anchetat. Un căpitan – pe vremea mea căpitan, l-or fi pensionat cu grad de mareşalissim – unul Enoiu: un metru nouăzeci, peste o sută de chile de carne de bivol, o caligrafie perfectă…

— Cali… ce?

— Cali – ce se-aude: grafie. Scria ca un profesor de caligrafie, animalul (şi dacă chiar asta va fi fost, în civilie?), presupun că între două şedinţe de tortură îşi perfecţiona, îşi calià grafia, bestia de Enoiu Gheorghe din Muşeteştii Gorjului… Dar de la ce pornisem?

— De la umorul animalului.

— A, da. Într-o noapte, aşa, spre dimineaţă, după ce mă storsese bine de cuvinte, de vlagă, de sucuri – dar încă nu mă pusese la uscat – se pregătea să treacă alături, fiindcă el lucra la mai multe războaie, ca stahanovista din cântec. Când sună telefonul. Am dedus că îl chema un „coleg”; şi că îl întreba aşa, ca să nu tacă, ce mai face. «Ce să fac», răspunde Enoiu, căutându-mă cu privirea pe unde voi fi fost, pe jos şi în colţ, «mă lupt cu fiara facistă!!!»

Pauză. Ea conduce încet, cu mare grijă – oare asta să fie? Apoi:

— Mai departe?

— Mai departe – nimic.

— Din ce-ai povestit n-am găsit urmă de umor.

— Trecusem eu, înainte, pe-acolo, îl adunasem tot.

— Ha! Ha!! Ha!!! – se preface că râde. Să sperăm că baia are să-ţi cureţe nu numai trupul, ci şi.

— À-propos de ci-şi, o întrerup. Nu credeţi că a venit timpul prezentărilor? Numele meu, pe care de altfel îl cunoaşteţi „de undeva”, este.

— Ai dreptate. Pe mine mă cheamă Maria.

— A, da? Maria? Nemaipomenit! Unde Dumnezeu voi fi auzit numele ăsta?

— Nu cred că l-ai mai auzit! râde ea.

— În schimb îmi place: pe Maica Domnului o cheamă Maria, pe mama o cheamă Maria, pe soră-mea – când o să am una – la fel ar chema-o.

— Ai uitat-o pe cea mai.

— N-am uitat-o pe cea-mai, nu v-am uitat-o, uita-v-ar reaua, Mario din Magdaua – şi la un moment dat îmi căutam pseudonim, mă oprisem la unul după modelul: Rainer Maria Rilke. Am renunţat: nu pseudonimul scrie literatură.

— Ci?

— Ce să fac cu pseudonimul, înainte de a fi scris ceva de doamne-ajută?

Chiar dacă dublasem prenumele de prenumele mamei.

— A, da? A, da!

— À-propos de a-da: unde mergem? La Securitatea din Brşv? Mai departe, la cea din Bucurşi?

— Deocamdată aici, peste deal, la Peşni. Am închiriat o cameră.

— La băile cu acelş nume?

— Nu, în sat. Are şi baie – cu apă dulce!

— Deci vom profita din plin! jubilez. Şi acolo, la Peşni, după ce vom profita din plin de toate apele cele curăţitoare chiar şi de păcate, de ce altceva vom mai profita? Vreau să-ntreb: despre ce-o să vorbim? în fapt voiam să vă rog să-mi suflaţi: ce-o să mă întrebaţi?

— Nimic. Despre nimic.

— A, da? A, da. Atunci o să ne înţelegem de minune, mai ceva ca Scyla cu Carybda.

*

— Drumul a fost cum nu se poate mai plăcut, ceaiul delicios peste poate, cât despre baie nu găsesc alt calificativ decât: dată-n pşe…

Vorbesc, vorbesc, vorbesc: îmi ascund tulburarea, nelinşea («Şi dacă ea-i de la ei?»).

Nu mai sunt şocat de cantitatea de lucruri de la pachet – de in altă categorie vor fi intrând hainele, magnetofoanele, băuturile, brichetele, discurile, cărţile din această odaie, probabil-sigur primite de la neamţulnemţii ei (trimestriali, a spus Titus) – chiar dacă eu vin din cu totul alte odăi şi alte lucruri; iată, nu mai simt nici decalajul anatomo-social-politic dintre noi (măcar pentru că ea nu a făcut închisoare). Tulburat sunt, dar mai puţin (baia), a§ putea spune că acum mi-a trecut cu totul: Până adineauri fusesem în sala de baie, la puţină vreme ea bătuse în ş, intrase fără să şepte răspunsul meu, anunţând că vrea să mă spele. Mă gândisem la anii de Lătşi, ca să nu tresar, ca să nu mă opun: acolo eu fusesem cel care pre multe spălase, vorba ei, vorbă pe care eu n-o folosisem niciodată, fiindcă nici nu era adevărată şi chiar de-ar fi fost, întrebuinţarea ei le-ar fi speriat pe dulcile şi curatele fete de Gheaseu, femei fără căpătâi, rătăcitoare cum li se mai spunea, li se mai spunea bagaboande, care cu alţii se regulau pe-o conservă, pe-un pachet de ţigări, nu de puţine ori pe nimica, ba, în acelş preţ erau şi caftite – însă pentru noi, deoşii, ele erau femei din cele mult minunate, din cele multcuminţi, de aceea le tratam; le consideram, cum spuneau chiar ele. Şi iată, îmi venise rândul la spălare-considerare.

Încercasem să mă transpun într-o fată de-a noastră, de la Lătşi (în fapt, de la Baracă – adusă pe bicicletă în sat); adică acel/acea pe care, ca s-o regulezi cu mai mare plăcere (şi confort – igienic), mai întâi ţi-o speli binebine. Similitudinile erau evidente: şi eu fusesem cules de pe drumuri; şi eu fusesem adus din Gară (multe dintre fetele de Lăţeşti aveau domiciliul cât de cât stabil în Gara Feteşti); din poziţia mea inferioară, să-i zic: subalternă, ca orice inferior, făcusem pe egalul, apoi pe superiorul faţă de „binefăcător”. Dar comparaţia nu putea fi operată: intervenea, la mine, beneficiar al scoaterii din Gară, conştiinţa nevinovăţiei. Eu, „salvatorul” din Bărăgan, aveam pete doar la dosar, nu şi în altă parte. Din această pricină ele erau, la început, reticente, bănuitoare, chiar

ostile, bănuind cine ştie ce capcană, sau glumă ghdasdică – în timp ce salvatoarea de acum nu pe la dosarul politic avea ea petele… Sau nu ştiam eu

Nu reuşisem să mă strecor, acolo, în pielea – îmbăiată – a unei fete-de-Lăteşti, aşa că aici, îmi rezemasem fruntea de propriii genunchi, ca să nu-i văd genunchiul dezgolit când se aşezase pieziş pe marginea căzii. Şi aşteptasem (în timp ce ea mă mângâia, cu apă, pe spinare).

Începusem să-mi spun: «Dacă nu îndrăzneşti acum, peste cinci secunde are să fie prea târziu, ai s-o ratezi şi pe asta – dar pune mâna pe ea, domnule, răstoarn-o-n cadă şi fă-i ce-aşteaptă ea să-i faci!»

Mă împiedica un gând dimpotrivă: «Dacă ea, din partea ei, se află în aceeaşi imposibilitate? Şi dacă ea ezită, la rigoare ar refuza – din vinovăţie? Orice-am zice; oricum ne-am purta noi cu ele, ele sunt în fiecare clipă conştiente de starea, de statutul lor?»

Nu eram deloc de acord cu ce gândeam. Ba găseam ruşinos din partea mea: mă gândisem că ea ar?

«Dar dacă-i de la **ei**, atunci totul devine simplu!»

Aşa îmi imaginasem în primul moment: curvă-necurvă, încetează de a mai fi – dacă-i de la *ei*: el-ele organe şi-o propun pe altarul apărării cuceririlor – şi combaterii duşmanilor, fără clipire, fără ezitare – ordinu-i ordin! Deci pot s-o-mpălez fără, şi eu, ezitare, clipire, fără mustrări de conştiinţă: unde-a intrat mia (din ordin, din plăcerea de a executa un asemenea ordin) intru şi eu.

Şi nu. Nici aşa nu era bine; nu se potrivea.

Spre sfârşitul lăutului (!) găsisem altceva: «Dacă-i întinzi un deget, îţi înhaţă mâna-ntreagă, or tu ai nevoie de mână – ca să scrii».

Alibiul inacţiunii era debil – dar de unde altul şi vânjos şi-arătos? Ale-esem aşteptarea. Îmi fusese destul de uşor, nici ea nu dădea semne că ar fi grăbită în a trece la altă treabă: pe spate îmi purta buretele şi numai buretele, chiar când îmi atingea pielea cu degetele, nu avea nimic să-mi comunice.

Nu puteam aştepta o veşnicie, aşa că trecusem iar la

vorbe-vorbe:

*

— … permiteţi-mi, vă rog, să continui, în cinci minute am terminat…

— Poţi vorbi şi cinci ore, dacă de-atâtea ai nevoie.

— Nevoie? mă opresc, descumpănit, azvârlit din şa. În ce scop?

— Vei fi având ceva de ascuns – dacă, în continuare, crezi că sunt de la Securitate.

— Nu, nu mai cred şi asta mă irită, mă nelinişteşte: dacă nu sunteţi, înseamnă că nu mai am rost pe lume – cu cine mă mai bat, cu cine să mă zbat, de cine să-mi mai fie frică, în raport cu cine să mă mai definesc, să mă construiesc? Şi n-am ceva de ascuns (jur că nu din pricina celor zise îmi strânsesem coapsele în apă). Ar fi şi greu, chiar imposibil, faţă cu asemenea organ (re-jur: am privit în direcţia ei numai pentru că aveam la ce privi). Aşa că nu vreau să ascund, să acopăr, ei.

— Să încep eu, dacă-mi dai voie, zice. Să mă descopăr eu – acum zâmbeşte larg, imens, ai spune că e înaltă pe orizontală, deşi coapsa pe care şi-a dezgolit-o în treacăt nu e orientată în spaţiu. Chiar dacă ai să regreţi adevărul aflat.

Acum sunt pe canapea şi privesc pe fereastră: ninge auriu. S-a întunecat demult, lumina dinăuntru, de parcă n-ar fi electrică, îngălbeneşte frunzele care cad – afară. Întorc privirea spre soba de teracotă, cu uşiţa deschisă, cu cea de grilaj, înroşită în centru. Clatin din cap, încerc să râd, măcar să surâd, renunţ, caut după ţigări, aprind şi îmi şterg apăsat ochii, înainte ca fumul să mi-i pişte.

— Sunt gata! o anunţ, căutând să-mi fac glasul cât mai sigur.

— Nu lua aerul condamnatului la moarte, zice ea. De altfel, m-am înşelat când am spus că ai să regreţi: tot nu putea sta în picioare adevărul acela – îşi dezveleşte atât cât să-şi învelească (ori invers) piciorul – acela.

— Vreţi să spuneţi că neadevărul cu pricina ar acoperi, să zicem, constatarea tristă că nu mă iubiţi? fac.

Pentru că nu mi-e bine.

— Întâmplător altceva am vrut să spun: că tu. Dar să nu pornim cu stângul, să nu începem reproşurile înainte de a.

— De acord. Deci, m-aţi abordat, nu pentru că v-aş fi făcut praf cu trompeta – spuneţi-i trâmbiţă, vă vine mai uşor.

— Acordă-mi cinci minute fără umorul devastator care te ţopăie.

— Vi le acord, treacă de la mine paharul.

— Mulţumesc, prea amabil. Începutul se plasează acum două luni, când prietena noastră comună, Mia.

— Prietena voastră comună! Mia? Dar cunosc vreo zece mii!

— Soţia prietenului nostru comun Octav.

— Octav? Să admitem – mai departe?

— Mia cunoştea conţinutul scrisorii pe care i-ai trimis-o lui Octav.

— Nu era ceva de taină.

— Mă bucur că spui asta – mi-a arătat şi mie.

— Scrisoarea? sar eu.

— Nu. Cărţile. Getica lui Pârvan şi Tratatul de orchestraţie de Berlioz.

— Dumneavoastră le-aţi cumpărat? Sper că nu m-aţi adus aici, ca să vă mulţumesc pentru fapta-bună.

— A, nu, fii e pace! Şi ia, loc, te rog, nu-mi place să privesc de jos în sus.

— Iertare, uitasem că sunteţi obişnuită să priviţi omenirea din puţ – à-propos: câţi metri măsuraţi de la fund până la ghizd? Cinci sute de lei? Ei bine, doamnă, aflaţi că mă piş pe sutele dumneavoastră şi pe ale lui Octav! mă năpustesc la cuier, scot bancnotele din buzunarul scurtei, dar nu ştiu ce să fac, unde să le pun. Unde să le…?

— Acolo unde se pun: fie în decolteu, fie pe noptieră – are buzele albe de strânse ce-au fost.

Pun banii pe masă şi încep să mă îmbrac. Ea s-a ridicat, s-a lipit de sobă. Mă lupt cu şiretul unui bocanc, a ieşit din găuri şi cum capătul şi-a pierdut întăritura.

— Vă rog să mă iertaţi! îi spun, îi cer, o somez. Şi vă rog să vă cereţi iertare! Nu pot pleca, fără sa.

— Fără ca eu să-ţi cer iertare, înţeleg. Dar eu nu vreau să pleci! Deocamdată – nu te îndoieşti că ştiu să dau afară pe cei nedoriţi. Mi-a spus Mia că eşti iritabil, sucit, dar nu şi bădăran.

— Vă spun eu, acum – îmi pare sincer rău, însă. Şi doar l-am rugat să nu spună nimănui. Şi chiar de nu i-am scris asta, ar fi trebuit să înţeleagă! Şi el – poftim! Arată scrisoarea nevestei, nevasta o arată primei întâlnite.

— Nu mi-a arătat nicio scrisoare! Şi nu sunt prima întâlnită!

— Bine: a treia.

— Mi-a spus că prietenul lor trebuie să fie într-o situaţie destul de „delicată", dacă-şi vinde singurele cărţi de preţ, ca să-şi cumpere antibiotice.

— Ei, bravos! Delicată! V-a spus şi pentru ce fel de delicateţe aveam nevoie de medicamente?

— Am dedus.

— Aţi dedus – ce anume?

— Ascultă, băieţică: nu conta pe mine că o să-ţi gâdil masochismul de trei parale – şi nu-nţeleg de ce faci atâta caz pentru o banală blenoragie?

— Banală bleno? – rămân cu gura căscată.

— Atunci: sculament!

— V-a spus Mia că am avut scula…?

— Repet: am dedus singură, ca o fată mare ce sunt. Re-repet: n-am chef să mă culc cu tine, aşa că nu sunt în pericol de contaminare!

— Dar eu n-am avut bleno… Iar chef să mă culc cu dumneavoastră – doamnă – pofta-n cui! Ciuciu! Sulea!

— Ce spui tu, copile? râde ea. Punem pariu? Pe ce?

— Pe ce-o fi – cum adică: să mă culc cu cineva care mi-a dat bani de medicamente? Ca să mă vindec de o boală pe care n-o am?

— Şi dacă nu te-ai mai agita atâta? Şi dacă n-ai amesteca lucrurile? Nu ţi-am dat niciun ban – ca să-ţi iei medicamente, să te vindeci de Banii primiţi de la Octav

reprezintă exact preţul la care au fost evaluate cărţile tale de nemernicii de la anticariat.

— Nemernicii, bine aţi spus. Cu mulţi ani în urmă doar una dintre ele m-a costat de patru ori preţul fixat pentru două. Eh, asta este; noi să fim sănătoşi, ca să nu ne vindem cărţile! Şi suntem – chiar de ni le-am vândut, mama lor de-de de.

— Nemernici!

— Aşa: de nemernici.

— Au fost recuperate – zice ea în treacăt, de parcă ar fi vorbit de un pachet de ţigări, uitat. Sunt în geamantanul negru – îl arată din cap. Dacă pleci acum, acum ţi le dau.

Face un pas şi aşa rămâne, întrebându-mă din ochi: da sau ba?

— Pot să mai rămân puţin? încerc. Câteva minute, nu mai mult – să zicem cinci.

— Poţi să mai rămâi cinci – însă nu pentru asta te-am adus aici!

— Ştiu că nu pentru asta, deşi n-o cunosc pe cealaltă – nu vreau să mai rămân pentru ceva anume, doar aşa.

— Ca să te uiţi la mine? Mă găseşti arătoasă? Pe la… unde? între fund şi ghizd? Sau pe la cinci sute?

— Am să vă răspund pe larg, după ce-am să-mi cer scuze. Numai că, dacă v-aş cere, acum, iertare, aţi crede că o fac doar pentru. – şi arăt din bărbie geamantanul negru. Tocmai de aceea nu le iau! Ca să am şi eu un cui al lui Pepelea – de acord? Le las, ca să mai pot veni.

— La mine vin bărbaţii pe care-i chem eu, pe care eu îi aduc, nu.

— Am înţeles, am înţeles – atunci vă sugerez să veniţi la gară, să mă luaţi de-acolo, să m-aduceţi aici! Vă rog eu mult de tooot.

Râde. Şi clatină din cap, în semn că n-a mai întâlnit asemenea…

— Cât despre boala pe care-am avut-o.

— Dar nu mă interesează boala-pe-care-ai-avut-o! Din partea mea, n-ai decât să fi avut şi sifilis! Şi ciumă bubonică! Şi râie căprească! Iei cărţile?

Foarte bine. Nu le iei? – le las aici. Peste două zile plec.

— Unde pleci? Asta vă priveşte pe dumneavoastră, am învăţat discursul. Atunci le iau. Plec şi eu – cu două zile înainte de plecarea dumneavoastră.

— Să mă îmbrac, să te conduc.

— Nu vă deranjaţi, de altfel, peste câmp fac cel mult un ceas.

— Pe timpul ăsta? Noaptea? Pe viscol? Dacă te mănâncă lupii?

— Nu e viscol şi nu mă mănâncă – lupii sunt animale inteligente, pot deosebi o carne comestibilă de alta, otrăvită, otrăvitoare. Nu de lupi mă tem eu…

— Ca şi mine: de oameni.

— Nu mi-e frică de oameni, mi-e frică pentru ei.

— Daaa.

— Da. Vă mulţumesc pentru baie. A fost cum a fost. Bună seara, doamnă.

— Şi cărţile?

— A, da, cărţile. Speram că În fine – noapte bună.

*

Ninge doar în sat. De cum ajung pe buza platoului, văd luna: şi ea – mică, iute, veselă. Şi văd, mult mai apropiat decât în realitate, turnul bisericii din Vad: trei kilometri în linie dreaptă. Nu-mi rămâne decât să-mi regăsesc pasul de noapte (e-he, câte drumuri, câte nopţi!) şi să urmez făgaşele de sanie – în trei sferturi de oră sunt în sat; într-o oră, în pat.

Deocamdată caut ceva de care să-mi rezem privirea, ceva pe care să mă aşez – ba nu: m-am aşezat, înainte de Crăciun, într-o pauză, la vânturat grâu, pe o ladă de fier şi m-am ales cu – aş fi preferat o blenoragie! mai bine aşa: nimic de rezemat trupul, nimic de rezemat sufletul, niciun loc în spaţiu numit buric – rămân cu mine, în cardinalele mele. Drumul, încolo, nu e drum de ţară, ci de iarnă; scrisă de sănii linia cea mai scurtă dintre mine. Drept care fumez, rotindu-mă, tropotind mărunt-mărunt. Ştiu că platoul nu poate avea mai mult de 500 metri deasupra

mării, însă privesc munţii de sus; de parcă eu aş fi ea; apoi de la egal la egal, un umăr de pădure; de foarte sus acel ceva ca o câmpie flocoasă, albuaburie – valea în care a rămas ea, cu Mercedesul lui şi cu cărţile mele, ştiu că acolo ninge-prăpădind şi nu mă întreb de unde atâta ninsoare, că doar n-o fi câştigat-o la zaruri, ce văd eu: efectul, fără nor. Mă rotesc-rotesc – iată plopii de pe şoseaua spre Şercaia, iată Şercaia, ţintată cu lumini, iată şi, neliniştitor de aproape, luminaţia pe verticale a Combinatului de la Făgăraş – iată, iar, turnul bisericii din Vad (la vreo sută de metri pe stânga se află casa noastră, cea ţipător de galbenă.) unde bătrânii mă aşteaptă, chiar dacă nu mă aşteaptă decât pe mâine seară.

Am plecat fără-pătură. Deşi el a zis: Cu!

Deşi a deschis geamantanul negru, le-a scos, învelite în hârtie gălbuie şi legate cruciş-curmeziş cu o sfoară ciudată, lătăreaţă, multicoloră – şi ea tot de la pachet.

Le pipăisem prin hârtie: ele erau. Deschisesem geanta, cu toate că ştiam: Berlioz n-are să încapă – dacă n-a încăput nici la expediere. Doar aşa. Se întorsese la sobă; eu, cu spatele, depusesem pachetul pe scaunul cel mai apropiat şi trăsesem deasupra, de pe spătar, pătura pufoasă, verzuie-albastră.

Uite-aşa. Să fie.

Odată, gardianul intrat în celulă îmi strigă numele de pe o listă apoi cu cheia îmi face semn să ies. «Cu pătura?», întreb, «Cu!», face el – dar eu n-o iau – uite-aşa. Ies în urma lui din celulă şi, când ajung în dreptul uşii alteia (era o simplă mutare), zic, după ce trag mult aer în piept: «Dar nu mi-aţi spus că-i-cu!». El mănjură, îmi arde câţiva dupaci, însă mă întoarce, să mi-o iau – aşa că pot să le şoptesc celor de care mă despart numărul celulei în care sunt mutat

— Dar nu mi-aţi spus că… zic, prin uşa întredeschisă.

Ea râde. Se aştepta, mă aştepta. Deschide larg uşa, râzând îmi face semn din cap să intru. În timp ce trec pragul, îmi dă o palmă peste ceafă.

— Am observat, zice ea, mereu râzând. Continuăm? O

luăm de la capăt?

Aici.

Bag mâna-n foc – că aici. Atunci zic:

— Nici, nici – mă învigorase palma peste ceafă, îmi amintise tinereţea primă. Propun să reluăm episodul băii – dar schimbând rolurile.

Mi-am scos căciula – o păstrez în mână; mi-am descheiat nasturii de la scurtă – cu mâna liberă încep să mi-i închei la loc. Îmi spun cu aproape linişte, mult resemnat: chiar de vom lua totul da capo şi vom repeta întocmai fiecare episod, tot nu va merge, nimic n-are să mai meargă – aşa, pentru că nu-mi este dat să meargă, fiindcă fac totul ca să nu-mi fie dat. Mă răsucesc şi caut din privire pachetul de cărţi. O să-l iau la subţioară, după aceea o să mă întorc la mine. Acasă. Ori, cu puţin noroc, o să-l fac din nou uitat, iar când o să mă-ntorc, o să găsesc altceva de spus – deşi cel mai bine ar fi să nu găsesc de spus nimica. Poate că ar fi timpul să mă las în voia curentului, să nu mă mai împotrivesc tot timpul, „din principiu”.

A-ha, pachetul. Nu pe scaun, unde-l lăsasem, acoperit, ci pe colţul mesei, la vedere. L-a pus acolo, ca să ceară singur să fie luat la subţioară şi scos pe uşă; la subţioară, dus pe uşă, peste prag, dincolo de prag. Întind mâna. Şi mi-o retrag.

Ea vorbise, vorbise tot timpul de la intrarea mea, de parcă ea ar fi fost eu, de parcă eu aş fi fost, în faţa oglinzii – abia acum realizez că rostise numele lui Octav, al Miei, din nou al Miei… în legătură cu ce?: cu cărţile trimise la vânzare? cu scrisoarea însoţitoare? – azi-mâine mă asigură iar că nu fusese decât o banală. Da, despre scrisoare:

— Nu mi-a arătat-o, în schimb mi-a arătat altceva.

— A, da? fac şi mă răsucesc spre ea, sperând că voi mai putea prelungi rămânerea. A-ha, zic, resemnat.

— Tot hârtie scrisă – fragmentul de roman.

Îmi scot căciula – mi-aş scoate şi cămaşa, atât de fierbinte s-a făcut aerul. Îmi rotunjesc spinarea. Şi îmi văd dinţii dezgoliţi. Ea însă nu-mi poate vedea nici spinarea,

nici dinţii: rânjesc în mine – de frică.

— Trebuie să-ţi spun că nu-mi place cum scrii. Acum.

Oftez adânc. Uşurat. Pentru că rostise, nu pentru ce rostise.

— A, da? – azvârl căciula peste umăr, scutur umerii ca să mă debarasez de ce-o fi şi nicio importanţă că ceea ce este, scurta, îmbrăcată pe mâneci, rămâne la locul ei. A, da?

Împing piciorul stâng înainte. Cu atât mai departe, încolo, cu cât este pentru întâia oară când sunt hotărât să-mi apăr scrisul – ştiu că am să fiu excesiv, rău, strâmb şi, neputându-mă împiedica să fiu, nu scrisul meu va fi apărat – o simt de acum, de aici. Şi zic:

— Trebuie să vă spun: nu-mi place cum faceţi amor.

Retrag piciorul savurez prostia, măgăria, bădărănia. Pe mine m-a ameţit, m-a îmbătat – de plăcere tulbure; tulbure – ea bate repede din gene, îşi lucrează îndelung surâsul indiferent, înalt:

— Trebuie să-ţi spun că există, totuşi, oarecari deosebiri: eu am avut neşansa de a te cunoaşte prin scris, ţi-am cunoscut sufletul, chiar şi trupul. Dumneata, domnule.

— Nu mi-ai cunoscut nici. – îi iau vorba din gură (dar mă opresc: ce anume nu i-am cunoscut, în primul rând – primul dintr-o înşiruire?).

— Aşa e: nici-nici. N-ai avut şansa de a mă cunoaşte biblic, nu poţi spune dacă da sau ba fac plăcut, dulce, bine amor – limpede?

— Limpede, încuviinţez abătut, bătut şi căutându-mi căciula.

— Dacă e limpede, încetează cu plecat-venitul. Am început să obosesc şi, dacă-mi mai joci scena plecării, o să găsesc că ai interpretat-o convingător, deci n-o mai repetăm – limpede?

— Limpede – înainte de a juca scena cu pricina ţin, cu permisiunea dumneavoastră, să atrag atenţia: în ceea ce vă priveşte. În privinţa cunoaşterii reciproce suntem pe picior de egalitate: nici domnia voastră n-a avut neşansa

de a mă cunoaşte.

— Nu, dar nu regret – în primul sens biblic; în al doilea sens, nu ştiu dacă eşti la curent, dar *biblie* înseamnă, orice-ar crede unii: carte. În acesta, da, te-am cunoscut.

— Nici eu nu ştiu dacă sunteţi informată: *carte* înseamnă, toată lumea o ştie: carte, or, unu: nu prin carte m-aţi cunoscut, aţi aflat de existenţa mea dintr-un fragment de manuscris – nu ştiu dacă ştiţi că manuscrisul este cu totul altă mâncare de peşte decât cartea; doi: modul în care cele câteva file scrise de mână au ajuns sub ochii dumneavoastră – nu-mi place; deloc nu-mi place! îmi aduce aminte de altcineva, de altceva.

— Cum, altceva? De ce: altcineva – dar nu sunt eu de la Securitate? Ascultă, băieţică, nu-ncerca să mă culpabilizezi cu asta, am eu alte motive. La urma urmei, ce-mi reproşezi? Că nu-mi place deloc ce scrii – acum?

— Înţeleg şi nu-nţeleg precizarea: acum…

— Atunci o repet, o subliniez: *acum*!

— Nu m-am ales cu aproape nimic din trecerea prin Fabrica de Scriitori, acel „aproape” fiind suportarea criticii – nu ştiu dacă este un dat natural sau un câştigat – chiar dacă nu ţin seama de ea, o ascult, o suport, o îndur. Cu condiţia să vină dinspre cei cărora eu le-am propus manuscrisul – ceea ce nu este cazul cu domnia voastră!

— Bine, dar un scriitor este un om public, deci şi scrisul lui.

— Deci continuaţi să confundaţi scrisul de mână, cu tipăritul, manuscrisul cu cartea. Iubită doamnă şi nepreţuită tovarăşă: eu nu i-am trimis lui Octav o carte – acel ceva devenit obiect, produs de serie, intrat în folosinţă publică, pe care oricine dintre cumpărători, la ieşire – poate să-şi şteargă picioarele.

— Mulţumesc pentru explicaţie.

—.ci câteva file din acel ceva care trebuie să rămână între prieteni, între complici – or noi doi nu suntem.

— Dar tocmai asta vreau să-ţi propun.

— Prietenia? – o, ce frumos, ce înălţător – din păcate

nu mai sunt adolescent, chiar dacă dumneavoastră mai sunteţi.

— Dacă nu prietenia, atunci complicitatea.

Îmi întorc privirea spre fereastră. Nu mai ninge. Şi chiar de-ar ninge (şi ninge!), nu s-ar vedea: a închis obloanele.

În odaie s-a făcut foarte cald şi nu doar pentru că am rămas îmbrăcat cu scurta îmblănită.

Îmi caut din ochi căciula – nu poţi pleca de lângă o femeie, fără să-ţi iei şi căciula – tocmai pentru că aş vrea să nu mai am nevoie de ea.

Îmi vâjâie urechile, globii ochilor s-au mărit – ori doar pleoapele s-au umflat, nu mai văd mare lucru, oricum, nu-i văd mâinile, i le simt pe frunte, pe obraji.

Glasul îi vine de foarte departe, cu întreruperi. Vorbşe de „scene", de „episoade" – pe unele are să trebuiască să le reluăm, la altele trecem direct.

*

Când mi se dezumflă privirea, dau de ochii ei încercănaţi, de buzele spuzite, aproape vinete.

— Ţi-a fost foarte rău, zice ea, de parcă despre sine ar vorbi.

— Mi-a fost foarte bine. Foarte. Cât a ţinut?

— Două zile, zice ea. Şi cele trei nopţi – râde. Fii pe pace, am trecut pe la părinţii tăi, să-i linşesc – acum însă trebuie să te conduc. Diseară îmi reiau slujba – gata vacanţa!

— N-am putea relua scena? Episodul? Ca să aflu cum a fost?

— Altă dată. Acum te conduc acasă. Înţelege-mă, se întoarce pe din Hamburg, când pleacă iar la Poartă, îţi deschid ţie ş, te caut eu, n-avea grijă.

— A-ha. A, da: asta era complicitatea căutată.

— Spune-i cum vrei.

— Pot să vă… să te… să vă întreb dacă în aceste zile şi atâtea nopţi v-am vorbit cu dumneavoastră sau cu tu?

— Nici, nici – de altfel nu cu mine vorbeai, ci cu una, Ela – fii linşit, nu te-ntreb cine-i.

— Chiar dacă nu mă întrebaţi, vă spun cu drag: dumneavoastră, doamnă-mi.

— Nu ştiam că Ela poate fi diminutivul de la Maria.

— Nu-i diminutivul de la Maria, ci femininul de la masculinul ei.

— Femininul de la masculinul?

— El.

— Fie şi el – tatăl clei. Păcat că nu mai avem timp să-mi explici, uite, am ajuns în sat. Sper să ajung până la voi, înainte de a mă întâlni cu autobasculanta de şapte tone.

— Autobascu'? Cu cine? Cu ce să te întâlnşi?

— O să-ţi explic altă dată. Acum te rog să cobori. Poţi să mă săruţi, totu'şi. Îţi dau voie să mă săruţi pe gură şi încetează cu mutra asta nefericită, că iar mă faci să plâng! Să nu uiţi să iei medicamentele încă zece zile. Şi întăritoarele! Şi ţine minte: dacă nu dau semne de viaţă, o vreme, să nu mă cauţi. Auzi? Nu mă cauţi, tu! O să revin eu singură – de acord? De acord? Bine, atunci mai sărută-mă o dată. Bine. Bine.

*

— Cum, bă, tu vrei să-mi pretinzi aicea c-ai fost la ea num o dat? – minţi, bă bandit-le!

Maiorul Ionescu (în afară de comandant: ce-ar mai vrea el să-l cheme Brâncoveanu, l-o fi chemând, am cunoscut o droaie de ţigani Ghica, Iamandi, Cantacuzino, Sturdza, de ce n-ar fi şi-un domn-creştin printre ei? – toţi cei cu care am de a face pretind că se numesc Ionescu), aşadar maiorul cel foarte ionesc nici nu mai aşteaptă răspunsul meu, că aşa a fost el învăţat: «banditii minte şi când recunoaşte adevărul». Însă nici eu nu-i răspund măcar de formă.

Din cele patru săptămâni de când m-au (iarăşi) arestat, m-au bătut numai în primele două – şi nu pentru ceea ce aş fi făcut, banditesc, ci pentru că sunt (bandit). Apoi s-a întâmplat ceva, nu ştiu ce, n-am dedus nimic: uite-aşa, ca la ei, au încetat de a mă scoate la anchetă de câte cel puţin două ori pe zi, m-au scos numai de câte două ori în două săptămâni!

Presupun că Ela a fost terminată (n-o mai simt în preajmă); fie or s-o libereze (într-un fel sau în altul – deie Domnul, deşi, odată încăput în labele lor, numai un singur fel rămâne), fie or să-i facă proces. Soarta mea însă nu e decisă, chiar de m-au lăsat în pace; chiar dacă atunci când m-au mai scos, nu mi-au pus întrebări noi şi la care aşteptau răspunsuri, iar asupra celor vechi observ că nu revin, nu insistă. Mă tem că ei nu ştiu ce să-mi facă – şi e rău de mine: măcar cel care se află în moară ştie o treabă, însă cel care a fost luat doar ca să fie luat, iar luminile lumii de securişti nu-i găsesc niciun capăt de fir din care să tragă şi să destrame ciorapul... Te ţin, poate-poate pică ceva din cer – în legătură cu tine, fiindcă Securitatea n-a fost făcută ca să caute adevărul – abia apoi să pedepsească fapta-rea; ci ca să lovească întâi, abia apoi să caute o justificare a terorii. Deşi ei se pot lipsi şi de justificări – în faţa cui: a oglinzii?

Azi maiorul Ionescu îmi contrazice teoria de adineauri. După ce zbiară la mine că mint, grohăie:

— Ia povesteşte tu te-te, de la-nceput!

Ce-o fi în capul blindat de osânză al ioneştilor din organ? Cu ce va fi fost înlocuit creierul lor mititel – dar vigilel? Cu ceva – ori cu anti-ceva? Cu vid ori cu câlţi ideologiceşti ţinând loc de gândire?

— De la care început? întreb, politicos (ia să nu fiu bine-crescut în relaţiile cu Animalitatea!). De la prima arestare, cea din decembrie 44?

— Nu, bă! Io nu-ţi vorbesc de-arestări – şi ţi-am mai zis, bagă la cutie! c-aia, de pretinzi, n-a fost arestare!

— Dar ce-a fost?

— Ce-a fost a fost, noi n-avem treabă cu aia – păi organul nostru nici nu era-nfiinţat. Şi ce, tu m-anchetezi pe mine, bă? Tu răspunzi la-ntrebări, bă bandit-le!

— Tocmai răspundeam la sugestia dumneavoastră: «Ia povesteşte tu tot, de la-nceput!»

— Păi cum, c-adică măngâni? Pe mine, organ de-anchetă?

— Vă citez, nu vă îngân. Repet ce-aţi spus dumnea...

— Păi tu nu eşti acia, de să repeţi ce spun eu – tu eşti acia, la noi, de să răspunzi de toate crimele de le-ai comis contra poporului! Când zic: de la-nceput, c-adică de câte ori ai fost la ea şi de câte ori ai avut cu ea avut relaţii potriva naturii.

— Acum o săptămână le numeaţi «relaţii sexuale» – de-atunci s-au schimbat relaţiile pe care nu le-am avut?

— Ba-ai avut! Ca-ntre doi uneltitori împotriva rândurii populare. Şi cialiste!

— Vă răspund ce v-am mai răspuns: am fost o singură dată la ea.

— Minţi!

— iar relaţii – sexuale, antisociale, antipopulare, contranaturale – n-am avut.

— Minţi, minţi, minţi!

— Dacă ştiţi că mint, de ce mă mai întrebaţi? Dovediţi cu probe.

— Băăăi cârnatule, tu-ţi mnezeii mă-tii de duşman şi de bandit – păi probe nu eu tre' s-aduc!

— Ba da. Acuzarea aduce probe, întâi proba că arestarea are temei: de ce m-aţi arestat, domnule maior? Nici azi, după patru săptămâni, nu mi-aţi comunicat.

— Las, că nu rămâi tu necomunicat! râde Ionescu cel maior. Pânatunci să-mi recunoşti acia că de câte ori ai fu… ai regu… C-adica de câte ori ai fost la ea, n vizită-ntimă.

— Ştiţi foarte bine: o singur.

— Tomna de-aia, că ştim şi-ncă foarte bine, ştim c-ai fost de mai multe ori la ea – de câte?

— Tomna de-aia, că ştiţi foarte bine, spuneţi: de câte ori am fost? (ia să vedem: bagă de seamă că l-am îngânat?)

— E, păi nu! Ca să-mi pretinzi dup-aia că noi te-am sforţat! (nu, n-a remarcat îngânul – sau nu s-a oprit la el). A, păi nu! Spune tu singur, cu gura ta! Şi sincer – ca la anchetă – maiorul Ionescu râde; e foarte mulţumit de viaţă şi mai ales de sine, cel cu o stea mare pe epoleţi. Noi ştim totu-totu, avem tot felu' de probe: declaraţii de la martori, declaraţii de la complici…

— Note informative, turnătorii pe hârtie, sesizări.

Ionescu cel maior nu m-a întrerupt: se uită la mine, holbat, uluit de îndrăzneală – de obrăznicie: aşa se vorbeşte cu un organ de anchetă? la futu-i măsa? trăgându-mă de brăcinar cu ditamai maiorul de Secu?

— Zi-i, bă, zi-i! mă îndeamnă, văzând că mă oprisem (paralizat de curaj). Că uite-aşa ţi se umflă dosaru'! Păi, bă, probele de le-avem. (n-a uitat unde rămăsese, deci, acasă la el, la stână ori la şaibă era o fiinţă normal constituită, abia uniforma – şi mai ales steaua de maior – l-a strâmbat). Noi ştim totu', avem probe la toate! Şi fotografii şi-nregistrări şi. Noi lucrăm cu tehnică, bă! Aşa că recunoaşte cinstit c-ai mai fost pe la ea şi-n alte dăţi, nu se poate să nu fi-ncercat şi tu marea cu deştu', cum se zice-n poporu' 'neitor! – l-a apucat veselia, mai să-i sară, împuşcată, copca de la guler.

— Dacă aveţi probe, produceţi-le. Cine are probe le prezintă, nu aruncă undiţa la întâmplare cu: „nu se poate să nu fi-ncercat".

— Bă, tu iar măngâni!

— Vă citez – o să intraţi în bibliografia obligatorie.

— Bă, tu faci mişto de mine.

Dintr-odată alt ton, altă privire, altă subramură. Zicând că fac mişto de el, în fapt, animalistul cu grad de maior chiar crede că are să intre în bibliografia aceea obligatorie („de-o-nvaţă copiii, la şcoală").

— Zău, bă? Ia stai niţăl, de să notez – ai zis că cine are probe.

Îmi înghit saliva dintr-odată îngroşată: iată-mă şi „consilier" al maioristului! îmi propun, îmi promit, mă jur că, de-acum încolo nu mai trăncănesc.

— Atunci să răspund! mă precipit, sperând să-l fac să nu mai noteze. Aşa cum a declarat şi domnia-sa, luni 22 februarie, în jurul orei 16, m-a luat din gara Şercaia şi m-a condus.

— Stai niţăl, că n-am terminat! Domniasa, ai? Las că ne-ntoarcem noi la domniasa! Aşa. Io nu te-ntreb de-aia de la douăşdoi ruare, io te-ntreb de altele!

— Altele – n-au fost. Chiar de-aş fi vrut, n-aş fi putut:

eram bolnav, am stat la pat încă o săptămână. Când să mă ridic – m-aţi ridicat, m-aţi umflat. Nici până azi nu ştiu de ce mă acuzaţi.

— Nu te-acuzăm noi – eşti acuzat de popor!

— Dumneavoastră, ca singur reprezentant al poporului, ştiţi de ce poporul acela mă acuză pe mine? – care nu-s popor?

— Ce? Bă, tu! Ce-ai zis?

— N-am zis, am întrebat: de ce mă acuză poporul?

— Las că afli tu – la proces! chicoteşte maiorul. Dar pân-la proces, să ne spui tu nouă – da' sincer, c-altfel… Zi-i!

— Ce?

— Ce! Că câţi bani ţi-a dat!

— V-am mai spus, vă repet: cinci sute de lei – pe care i i-am restituit în seara zilei de 22 febru…

— Ş-atuncea miile de lei de i-am găsit noi la percheziţia legală?

— Nu miile, ci exact una mie nouă sute optsprezece lei, banii din pensiile părinţilor – asta aţi găsit, asta aţi confiscat la percheziţia legală.

— Bă, tu iar măngâni! Să ştii că schimbăm foaia!

— … cu toate că tata v-a arătat hârtiile justificative.

— Ţi-am spus că verificăm – dacă-i pe-aşa, restituim banii, ce-atâta caz?

— Cum, nu i-aţi restituit pân-acum? I-aţi lăsat fără un sfanţ pe cei doi bătrâni bolnavi? – aţi văzut-o pe mama în timpul percheziţiei-legale: e paralizată. Felicitări, domnule maior: într-adevăr, apăraţi interesele clasei muncitoare.

— Bă!! Tu să nu-ncepi iară cu-ale tale, că ştii tu!

— Ia să nu ştiu! zic.

— Păi ia să nu ştii! – râde, vesel, ca totdeauna când crede el că am învăţat lecţia. Ai uitat unde te afli? Păi, ce crezi tu: că, dac-a murit tovarăşul nostru Gheorghiu-Dej… – maiorul se opreşte, se ridică de pe scaun, se apropie de fereastră: N-am voie să-ţi spun, dar asta-i: dânsu-a decedat.

— Tot nu vă cred, zic. Azi e-Ntâi Aprilie.

*

Reluăm scena pretinderii:

— Cum, bă bandit odios, vrei să-mi pretinzi că n-ai fost la ea decât o dată? Nu ţine, cu mine!

Da, aşa vreau eu să-i pretind: că o singură dată – apoi să mori. Numai că nu ţine cu maiorul Ionescu – aşa cum a ţinut cu maiorul Popescu, ba chiar şi cu maiorul Georgescu pe chestia banilor, pe chestia fotografiilor, pe toate chestiile. În fine, aproape. Nu, nu: cu maiorul Popescu (aici, la Securitatea Braşovului toţi pretind că-i cheamă în fiecare zi altfel: uneori Popescu, alteori Ionescu, iar altealteori chiar Georgescu, fiindcă după ce se termină cele trei nume conspirative, o iau de la cap) – ziceam că nu ţine cu ăsta de azi.

Georgescu – sau chiar Ionescu!

Scena continuă, reluată: maiorul de azi, să-i zic Popescu, e ziua lui, pretinde că eu îi pretind în mod banditesc; la care eu pretind că, de o lună de zile de când m-au arestat, ei, popeştii ionesco-georgeşti mi-au pretins că au probe: că aş fi fost de mai multe ori, că mi-ar fi dat bani mulţi (îndoiaristrăini, a zis odată un Georgesc), că aş fi fotografiat obiectivele secrete de pe lângă Băile Perşani, însă nu le-au produs. Pe mine mă doare capul, mai ales tâmpla stângă şi maiorul Popescu de astăzi pretinde că nu eu, bandit, am voie să pretind probe în favoarea mea, că chestia asta s-o pretind la proces (dac-o să mi se aprobe să cer) – pân-atunci, zice el eu, bandit mincinos şi fioros, să recunosc cinstit, ca la anchetă; c-am fost la Curva-Aia de mai multe ori, nu numai o dată, cum pretind, banditeşte! Şi, pe chestia asta, c-am fost la ea, ea mi-a dat bani-în-dolari (încă n-a spus: lei-în-dolari, dar să nu disperăm). Şi să recunosc cinstit, aşa, ca între bărbaţi, că rău am ajuns, dac-am ajuns să mă las plătit de o muiere – uite, el recunoaşte cinstit: n-a mai auzit de-aşa ceva.

La toate acestea eu, azi, tac. Mai ştii: poate pentru că dincolo de geamul biroului de anchetă a început primăvara. La care, ciudat: azi, maiorul Popescu nu mai ţâşneşte de pe scaun şi nu mă mai înşfacă de ceafă şi nu

mă mai izbeşte cu obrazul de masa mea, masă de anchetat – ba chiar jâmbeşte… Da, da, maiorul Popescu (chiar Ionescu) jâmbeşte. Şi jice, jâmbind:

— Bine, bine, hai s-o lăsăm moartă – acum te duci jos.

Mă ridic cu neplăcere – aş mai sta, aici, sus, chiar dacă m-ar bate (nu foarte tare): totuşi, văd primăvara.

Sună telefonul. Maiorul Popescu se ridică în picioare, răspunde: «Da, s trăiţ! Da, s trăiţ!» – şi chiar de n-ar spune ce spune: să trăiască, tot aş şti că i se adresează cel puţin colonelului Popescu – dacă nu generalului Popescu.

— Stai la loc! îmi zice şi iese.

De parcă ar fi aşteptat la uşă, intră alt Popescu, tot maior. E întâia oară când îl văd, aşa că nu ştiu cum zice el că-l cheamă, însă cum e ziua Popeştilor.

— Ce nu te r dici, bă, când într-o n organ? zbiară necunoscutul, trântind pe masă – masa lui, de anchetator – un dosar verzuliu.

— Ce nu stai jos, bă, când ţ-ordon?

Mă uit la el, în voie (citeşte dosarul – îl cunoaşte pe de rost, dar îşi cunoaşte şi lecţia): ăsta nu-i popesc; nici ionesc, nici Georgesc: frunte îngustă, început de chelie, deşi părul i-i negru şi creţ (sau tocmai de-aceea?), ochi mici, buze subţiri – omu’ dracului! De ăsta nu trebuie să-ţi fie teamă că te bate (te bate şi el, că şi el e securist), ci de dosar să-ţi fie frică. Are şi el uniformă de Secu, dar bag mâna-n foc că e procuror. Adineauri, când a strigat la mine, a făcut pe securistul, dar îl simt, îl miros: ştie să vorbească şi altfel – de ăştia să-ţi fie frică!

— Şi altfel, cum mai stăm cu linoleumul?

Ce spuneam! Vrea să stea de vorbă cu mine, să dialogheze – ca între intelectuali. M-a surprins adeverirea bănuielii, de aceea n-am fost atent la… Ce-a spus: linoleum?

— Cu linoleumul., repetă, de parcă mi-ar fi auzit gândul.

Mă stăpânesc să „răspund”: «Care linoleum?» – aşa conversez cu Ioneştii cei popeşti, nu cu ăsta. Are vârsta mea, o fi fost student în 56. La Drept, fireşte. Cu

Surdulescu şi Chiriac şi Ruseţchi şi Florin Caba – şi Gina Florescu. Atunci va fi dat el dovadă: pândindu-şi colegii, turnându-i la UTM, „antena” Securităţii în Universitate. Nu cred că umbla cu ţeava de plumb în mânecă, aceia aveau deja „facultatea făcută” (la ei, la MAI), dar, dovedindu-se a fi în timpul „contravoluţiei” un element de nădejde, l-au luat la ei.

— Şi zi aşa: cu linoleum! – clatină din cap, râde, ai zice că i-a plăcut gluma (chiar dacă i se pare debilă). De unde-ai învăţat metoda?

Nu mă mai uit la el, ci în direcţia lui. Au început a mă atinge valurile fricii: au descoperit şi povestea cu linoleumul! Ce dacă n-are legătură cu ancheta în curs, la ei nimic n-are legătură – şi totul. Aveam dreptate să-mi fie frică: mă arestaseră pentru că eram şi eu pe-acolo, prin preajma Mercedesului; mă păstraseră, nu pentru că ar fi avut ceva împotriva mea, ci ştiind (după principiul că nu strică să te aprovizionezi, să ai la îndemână pentru orice moment de lipsă; mai ştiind că nimeni nu-i nevinovat) că dacă ai răbdare, dacă baţi la reţinut ca la fasole, dacă aduni declaraţii din jur – uite dosarul de trimis în judecată, ceea ce echivalează cu vinovăţia banditului (uite că nu degeaba îl arestaseră)!

— Ai citit undeva ceva despre linogravură şi ţi-ai zis că Nu-i aşa?

Cum să nu fie aşa: dacă şi. Întrebarea fiind: or fi arestat-o pe amărâta aceea cu altceva şi, în timpul anchetei, i-o fi scăpat şi fleacul ăsta? ori s-a grăbit ea să „sesizeze” organul cel neadormit, să demaşte un periculos bandit duşmănos care vrea să multiplice – în vederea răspândirii, cum altfel? – *materiale, fiţuici*. – cu ajutorul linoleumului?

— Bun! – a bătut cu palma în birou. Ştim cui te-ai adresat, dar nu ştim de la cine cunoşteai metoda. Deocamdată, dar aflăm noi.

— Ba ştiţi: am citit despre linogravură.

— Dar nu mai ţii minte unde, în ce carte! – râde.

— Ba ţin minte: în Istoria artei de Alpatov. Din păcate

nu am cartea – peste puterile bugetului meu – dumneavoastră o aveţi?

Nu aşa se răspunde la anchetă, ovreieşte, la fiecare răspuns lipind o întrebare. Nu i-a plăcut răspunsul. Mai întâi pentru că el voise să se arate generos, ba chiar mi-l suflase («Nu mai ţii minte unde!» – aşa trebuia intonat), apoi pentru că sursa era un – *ov* – va fi auzit chiar şi de Alpatov, măcar pentru că **Istoria artei** e o carte extrem de scumpă, iar ei, care vor să dea impresia (cui? cine le vine în vizită? – tot de-ai lor cu de-ale lor) că sunt cultivaţi, ba chiar oameni cu gust, cumpără asemenea cărţi care fac bine pe pereţi, impresionându-i pe tovarăşii de muncă – prin cotoare. O are; sigur o are pe părete.

— Şi? Mai departe?

Mai departe nu trebuie să merg. Dar nici să spun: Nu ştiu, ori să ridic din umeri.

Şi când mă gândesc: ştiinţa de a suporta o anchetă fără pagube prea mari nu slujeşte la mare lucru. Uneori am impresia că din contra: pagubele pricinuite de tensiunea, de efortul de a mă apăra (eficace) sunt mai mari decât ocaua; m-am surprins în ultima vreme tânjind după o anchetă cinstită, în care animalul de anchetator: «Ai pus foc Casei Scânteii!» şi eu, tremurând: «Da, recunosc: am pus foc şi Casei Scânteii şi…» – dar mă opresc, înainte de a recădea în păcatul trufiei.

Se vede că trufia mă stăpâneşte cu totul: nu recunosc. Mă uit în direcţia procurorului.

Ciudat: individul nu se înfurie; nu face pe înfuriatul. Se uită şi el în direcţia mea:

— Anchetaţii cred că pe noi, anchetatorii ne interesează numai faptele pe care informatorul sau martorii ni le aduc la cunoştinţă. Uite, acum, tu ai impresia că atenţia mea s-a îndreptat spre linoleum.

Sunt gata să deschid gura şi să întreb: Şi nu-i adevărat?

— Nu, răspunde el (bestia, într-adevăr, deduce întrebările, ceea ce-i mai greu decât de ghicit răspunsurile). Bine-nţeles, luăm toate măsurile pentru ca

bandiţii să nu aibă mijloace de a multiplica şi răspândi materiale antisocialiste, duşmănoase, dăunătoare societăţii noastre. Dar nu numai în direcţia aceea merge efortul nostru de apărare a statului şi a cuceririlor poporului. Nu întrebi în care altă direcţie mai acţionăm?

Clatin din cap că nu. Asta-i singura negaţie care nu-mi poate atrage o avalanşă de pumni în cap – deşi cu ei nu ştii niciodată ce-i apucă şi de ce.

— Foarte bine! râde procurorul în uniformă de anchetator. Înseamnă că lucrăm bine, atenţia infractorului e monopolizată de fapta ascunsă de bandit, dată în vileag de martora Marià.

Nu, n-am tresărit, n-am dat niciun semn că vorbeşte despre o Mariana, fiindcă aşa a ieşit întreruperea, pe *a*, nu pe *i*, ca să fie Maria, ori câte Mariane am cunoscut, de când m-am liberat şi care ar putea fi martore?

— Nu te mai preface că cauţi, vorbesc de Coloşi, marea specialistă în linoleum…

Nu ştiu dacă bag de seamă, dar a fost ironic. Deci, Mariana Coloşi. Numai că Mariana Coloşi nu e nici mare nici altfel „specialistă în linoleum”, e şi ea, acolo, profesoară de chimie la liceul de chimie, însă n-am să mă mir dacă ei au să facă din ea şi „specialistă în nitroglicerină”, că tot suntem la Făgăraş. Au arestat-o şi pe asta, săraca. Din adâncul adâncului nădăjduiesc: nu din pricina mea a fost arestată.

Mă uit pe fereastră – las să se mânie, să intre-n rândul ioneştilor fie şi în al Popeştilor, dar să înceteze cu tonul civilizat – şi cumplit de ameninţător, fiindcă încă nu ştiu ce i-au făcut femeii: s-o fi arestat cu altceva, iar în anchetă a spus-o şi pe asta: că într-o zi am întrebat-o, pe stradă! cum aş face să-mi procur nişte linoleum din acela pentru gravură, ea m-a întrebat, firesc, ce vreau să fac cu el, firesc i-am răspuns: «Să multiplic manifeste anticomuniste», ea a râs, eu am râs şi uite-aşa ne-am despărţit (ultima oară când mai schimbasem câteva cuvinte cu ea: în 53, chiar dansasem cu ea, la ceaiuri, pe-atunci era tare frumuşică, însă în doisprezece ani se

desfrumuşise, acum avea aerul unei gloabe, vai de steaua ei. De asta am şi acostat-o (ea nu m-ar fi văzut), de asta i-am şi arătat că ne cunoaştem, de asta am inventat chestia cu linoleumul: după ce mi-a spus că făcuse chimia, că e profesoară la chimie, am vrut să-i fac o plăcere – era atât de veştejită, de ponosită. N-am impresionat-o, se vedea că nimic n-o mai atingea, ochii ei frumoşi, verzi-aurii se făcuseră tulburi-translucizi, iar pe sub palton îi ghiceam trupul ofilit, fleşcăit, inutil – şi ce corp minunea-lumii avea fata asta, ce picioare, ce piept. Cu toate astea, o chema tot Coloşi, nu se măritase: de ce?

— Vă plictisesc? face procurorul, aplecându-se peste masă, în direcţia mea.

— A, nu, deloc – continuaţi! – cu mâna dreaptă îi fac semn.

Unu – doi – trei – pa.

— Futu-ţi dumnezeii mă-tii de bandit – a rostit încet, schiţând un zâmbet – te tragi de şireturi cu mine? N-ai tu coaiele-alea, măi găinaţ! Păi cu noi te pui tu? Cu noooi??

Se ridică de la masă, dar nu se năpusteşte – se plimbă. Şi face spumă la colţurile gurii.

— Crezi tu că ne-ai pus pe grătar cu linoleumul tău şi-acuma tremură întreaga republică de frică să nu cumva să faci tu fiţuici de-ale tale şi să le răspândeşti? Vrei să ştii adevărul, măi nimicule care te crezi erou al neamului: ne doare-n cur de linoleumul tău! Ne-ar durea şi de-ai avea o tipografie nou-nouţă – ce-ai face cu ea? Bun, ai tipări materiale subversive – şi ce-ai face cu ele, mă? Le-ai băga pe sub uşi, le-ai arunca în curţi? Fiindcă nu-ndrăzneşti tu să le dai oamenilor în mână – păi cum să le primească: nu-s proşti! Aşa că marea ta faptă antistatală e-o chestie de grădiniţă: ziceam că ne jucam de-a tipografia!; pe linoleum!

Minte-minte-minte: numai de-aş deduce unde vrea să m-aducă:

— Uite unde: nu mai suntem în faza luptei directe cu voi, duşmanii, am trecut în alta, superioară: după ce v-am năucit în luptă dreaptă, acum vă dăm lovitura de graţie! –

şi arată cu degetul arătător cum ne pistolează, la pământ.

Sună telefonul: mă salvează? mă înfundă?

Răspunde. Zice: Da, da – însă fără: să trăiţi. Pune telefonul în furcă:

— Fii atent ce-ţi spun, că n-o să repet: nu ne interesează metoda de multiplicare prin lino… şi-aşa mai departe. Pe noi, în faza asta, ne interesează ceva mai la îndemână, mai ieftin şi mai eficace: tu, după ce-o să ieşi de-aici, de la noi şi, după o săptămână ori după un an când ai s-o-ntâlneşti pe Coloşi Mariana pe stradă, ai să treci pe celălalt trotuar – dar fii atent, băi: să nu vă ciocniţi în mijlocul străzii, fiindcă şi ea, când te-o vedea, o să schimbe trotuarul – doar ea te-a turnat, nu? Şi-acum aşa, între noi fie vorba: pe Coloşi n-am arestat-o, n-am convocat-o, să zici că, în focul anchetei cu altceva i-a scăpat şi asta, cu linoleumul – nu: ea a pus pe hârtie un raport, s-a prezentat cu el la poarta noastră – în fine, la sediul din Făgăraş. Şi ştii de ce? – a pus mâna pe clanţă. Fiindcă s-a gândit: dar dacă tu, când i-ai vorbit de linoleum, ai vrut s-o provoci (în folosul nostru?!) – ai înţeles?

Înţeles, s trăiţ!

Rămân singur în birou. Şi gol – îmi lipseşte, animalul de procuror. Să mai trăncănească, să se mai laude – ca să înţeleg despre ce anume poate fi vorba cu bănuiala Marianei că aş fi încercat s-o provoc.

Înţeleg eu ceva – ceva, chiar mai mult, dar nu-mi place, mi-e frică de ceea ce se apropie de înţelegere.

Intră un plutonier – după ce-a bătut în uşă. Mă vede, zbiară:

«Ce cauţ tu-aici, bă!?» – şi iese, trântind uşa.

Are dreptate plutonierimea: ce caut eu aici – bă?! Dacă ar fi avut timp, m-ar fi luat la bătaie: să-i spun eu lui cum intrasem în birou şi în ce scop – duşmănos.

Intră, fără să bată, un maior. Nu-i maiorul meu, e maiorul lor, deci nu-i Popescu. Sau Ionescu era, azi? Nu mai ştiu şi nici nu-mi pasă – dar de ce am zis (în gând): maiorul meu?

*

Maiorul lor – ar putea să fie şi al meu – se aşază pe scaun. Şi zâmbeşte lătăreţ. Mie îmi zâmbeşte maiorul Popescu.

— Ce baft-ai avut! face, scuturând capul. De data asta-ai avut mare baftă – ai căzut tr-on căcat când te-ai născut, altfel nu s-explică! Baftă, ca de Ntâi Aprile!

De când îi cheamă pe toţi Popescu, fac glume cu toţii. Ca de-un întâi, vorba lui: Aprile.

Cunosc metoda: îţi trec pe la nas liberarea, tu te năpusteşti spre uşă, spre poartă – şi-atunci ei te iau din volé: Unde te-ai pornit, nenicule? ia stai aici, ce, nu stai bine? Nu mă las eu tras în piept de-o cizmă-securizmă ca prezenta Popescu. Poate să-şi tot consume saliva cu bafta pe care aş avea-o. Chiar de-am admite că am baftă – în relaţiile cu ei – de ce n-am admite că bafta aceea-i lipsa ghinionului?

Îmi rotunjesc spinarea, mental împing piciorul stâng în faţă: mă aflu în gardă, n-au să mă ia prin surprindere.

Bate cineva la uşă. Apare căpitanul (Popescu). îl salută voios pe maiorul cu acelaşi nume şi, zâmbind voios, îmi face semn să mă iau după el.

Veseloşenia lui nu-mi miroase-a bine – dar eu sunt avertizat (m-am singur, nimic nu mă ia pe nevestite).

Ies din birou, ducând maşinal mâinile la spate.

— Poa’ să ţii mâinile libere! aud din urmă glasul maiorului – Popescu.

Ei, da şi să mă trezesc cu un şpiţ de cizmă în tendonul lui Achile, cu un pumn după ceafă pentru că nu ţin reglementar mâinile la spate şi ochii-n pământ (dumnezeii mamii!). Bancurile lor de bancurişti băşinoşişti.

Căpitanul Popescu mă duce în biroul colonelului Popescu. Superiorul mă pune să semnez nişte hârtii. Le ştiu, le cunosc, le semnez fără să le citesc, ştiu că prin una mă angajez să nu divulg secretul de stat al arestării şi reţinerii mele între 1 martie şi 1 aprilie anul curent, prin cealaltă (ca şi cum n-ar fi tot un drac) sunt avertizat că, dacă am să divulg (secretele de stat), am să sufăr rigorile legii (în vigoare) – s-au înţeles Popeştii să-mi facă bancul

cu liberarea: să tot aştepte să marşez.

Am impresia că, la urmă, colonelul Popescu s-a ridicat de pe scaun cu intenţia de a-mi întinde mâna – mie? Unui bandit? Dar nu: mi s-a părut, ca să-mi dau motiv să ies mai repede din biroul lui, pe urma căpitanului Popescu.

Mă scoate-n curte – pentru prima oară o văd fără ochelari. Într-adevăr, a explodat primăvara. Dacă-i aşa, aici, la Braşov, cum o fi la Vad, unde-i ceva mai cald? Dar cum va fi primăvara-n Bărăgan? S-or fi scuturat de floare corcoduşii, vişinii, caişii…

Căpitanul mă conduce spre poartă – cunosc bancul cazon: te duce-n poartă, îţi zice: «Eşti liber, poţi să pleci!» şi când să păşeşti peste prag, te-nhaţă şi te bagă iar, jos; ori te lasă până-n stradă, acolo te-ntâlneşti cu doi tovarăşi trecători în civil care te umflă şi te-ntoarnă de unde-ai plecat; ori îţi dau sfoară lungă, până prin gară, acolo un miliţian te legitimează, îţi face semn să vii după el, te duce la postul lor, din gară.

— Te duci direct la gară, zice căpitanul Popescu. Ai tren la paisprece zero trei – uite foaia de drum. Urci în trenul indicat şi te duci drept acas. Nu-i nevoie să-ţi mai spun: îţi ţii gura! – căci ea, gura bate curu'! – şi mămpinge prin portiţa deschisă.

Mă las dus de împingere până-n mijlocul străzii. Mă răsucesc, mă întorc la poartă.

— Ce vrei, mă!? se răsteşte de dincolo de portiţa de fier un glas – al portarului.

Nu răspund. Ce să răspund? Nu vreau nimic special. Dacă vreau ceva, apoi să nu fiu luat drept fraier, asta vreau. Şi nu vreau să plec singur – ce-au făcut cu ea? Ce-i vor fi făcut?

— Circulă, mă! N-ai voie să staţionezi!

Nu staţionez – deci, nu circul (şi viţăvercea). Mai ştii, poate că li se face milă de mine şi mi-o dau: «Ia-o şi cară-te d-acilea cu oafa ta cu tot!» – atunci, da, abia atunci.

Aud dincolo de portiţă paşi precipitaţi de cizme, şoapte. Se deschide vizeta. Glasul căpitanului Popescu:

— S'toţi liberi, domnu'. Plecaţi, să nu perdâţi trenu'!

Ridic din umeri. Ce să mă mai ostenesc pân-la gară – deşi n-ar fi rea o gară, acum; nicio plimbare prin Braşovul de primăvară – cu ea de mână, fiindcă de braţ am apărea uşor decalaţi pe verticală.

Portiţa se deschide. Căpitanul Popescu priveşte mai întâi în susul străzii, apoi în josul ei – nu, nu e lume. Oricum, arată de parcă n-ar fi: pe trotuarul Securităţii circulaţie e interzisă, iar trecătorii de pe celălalt parcă nici n-ar trece vreodată pe-acolo: nu văd, nu aud – nu respiră.

— Plecaţi, s toţi liberi, v-am mai zis! Ori aţi uitat ceva la noi?

— Am uitat, dar am găsit: azi e-Ntâi Aprilie.

— Şi ce dacă – aaa, credâţi că vă facem bancuri?

Ridic din umeri – că da. Că cine ştie? Că poate nu – dar.

— Ce-i cu tine, bă?! – colonelul Popescu. Dacă până număr la trei nu mi-ai dispărut din raza sediului, te-te-te.

Căpitanul îi şopteşte ceva colonelului. Acesta scade tonul:

— Nu-i niciun banc, noi nu ne permitem. Şi nu ne mai face şi tu greutăţi, că şi-aşa nu ne mai vedem capul de treabă – vezi-ţi de drum! Ţi s-a spus că eşti liber!

Vedem noi cât – cât drum, câtă vreme.

Deci, n-au de gând să mi-o dea. S-o fi liberat înaintea mea? O pornesc în josul străzii. De m-ar lăsa să ajung până la colţ; de m-ar lăsa să ajung până la celălalt colţ; ba nu: pân-la gară, de-acolo au să mă-ntoarcă; sau chiar de-acasă – din portiţă, ca să fie completă întoarcerea.

— Gara-i partea ai lantă, domnu'! – un necunoscut foarte binevoitor (şi mai cu seamă ştiutor).

Abia acum îl văd – îmi ajunge. Îmi continui drumul, dar binevoitorul trece lângă mine, umăr la umăr („noi cei mulţi la numărî") şi mă tot împinge, mă „conduce" – în timp ce, privind în jur, de parcă el ar fi scăpatul de la balamuc, îmi explică prieteneşte:

— S-a dat în folosinţă a noua, că a veche era veche de tot, nu mai corăspundea.

Constatându-mă pe calea cea bună – arătată de

partid, prin reprezentantul de nădejde al lui, tovarăşul nostru cu fâş albastru şi mapă de muşama – scutul patriei o ia înainte: să-mi arate pe unde să calc (ca să nu calc pe bec). Demult n-am fost la Braşov, să tot fie un an, aşa că nu ştiam că s-a dat în folosinţă a nouă.

Asta-i a nouă. Într-adevăr, asta nouă-i foarte nouă: numai beton veritabil.

Urc pe scara albă. Individul călăuzitor îmi trece în faţă, îmi şopteşte:

— Nu pe-aicea, domnu', peroanele e jos – ţinâţi-vă după mine!

Nu mă ţineţizez după el. Urc singur, singur ochesc o bancă având un singur loc neocupat, între un colectivist de pe Târnave şi o învăţătoare (d) între două vârste citind o carte groasă.

Popescu cel cu mapă şi cu fâş e tare descumpănit: şi tare s-ar apropia de mine, să-mi mai dea el o indicaţie preţioasă, dar nu-i convin vecinii mei de bancă. Mie îmi convin. Intru în vorbă cu ceapistul nostru muncitor: despre ploaia care nu-i destulă; şi despre seceta care-i cam pe capul nostru. Cu învăţătoarea: despre Tolstoi, autorul cărţii groase. Nu-i spun dăscăliţei la pensie că şi eu sunt basarabean; nici că părinţii mei sunt şi ei învăţători.

Popescu a dispărut – apare cu alt Popescu: fâş cafeniu, mapă galbenă. Se opresc la cinci metri în faţa mea şi îmi pândesc privirea: când li se pare că mă uit înspre ei, amândoi îşi arată cu degetul dreptei încheietura stângii – care vasăzică ceasul. Care vasăzică ei sunt tare-ngrijoraţi că am să pierd trenul de paisprece zero trei. Eu mă prefac a nu fi observat nimic, trăncănesc cu vecinii de bancă. Rămâne în faţa mea Popescu cel Galben, Popescu cel Albastru se duce la un telefon public – ocupat, spre mânia amândurora. A-ha, când are să reuşească să telefoneze, au să vină Popeştii cu maşina lor şi-au să mă reducă. Să ştim o treabă.

Păcat: începusem a mă simţi bine în gară – ca un basarabean ce sunt. Deocamdată Galbenul se duce spre Albastru, amândoi coboară scara. Fără să se uite-ncoace.

Dar nu ţine, cu mine. Orice-ar face, n-au să mă poată surprinde. Necazul este că simţ nevoia să merg la toaletă; necazul este că aş fuma şi n-am ce; necazul cel mic fiind că mi s-a făcut o foame sălbatică – cam ca pe la noi, la Gherla; şi ca pe la noi, la Jilava; şi cam ca pe la noi, la Ministerul de Interne, cel din Piaţa Palatului.

Pentru toate, un singur leac: somnul.

Îmi trag căciula pe ochi, încrucişez mâinile în poală şi plec; de astă dată chiar mă liberez: o să mă visez acolo, „jos”, în celulă, iar de-acolo nimeni pe lumea asta, nici măcar Ionescu (darmite Popescu) nu mă mai poate întoarce.

*

— Cum, bă vrei să-mi pretinzi că n-ai regulat-o? Că n-ai, niciodat?

Cel mai bine şi mai bine o celulă se vede dintr-o gară. Fiindcă şi reciproca este valabilă. Aşa că Braşovul se vede mai limpede de la Paris, celula Securităţii dintr-o gară de pe-aici.

Mai puţin biroul de anchetă – în fapt, am fost în mai multe: aceleaşi. Mai puţin mobilierul, cred că aşa-i spune. Am vrut să spun: popeştii – şi aş vrea să spun că nu e chiar trăsnită acea teorie potrivit căreia suntem cum ne numim, oamenii purtând acelaşi nume seamănă (vezi Popescu tatăl şi Popescu fiul). Omul creşte, se formează, prinde forma, pe dinăuntru (ca laptele imitând ulciorul), a numelui primit la început, ceea ce ar însemna, ba chiar înseamnă că Ion ar fi arătat altfel dacă s-ar fi numit Gheorghe, iar eu alt destin aş fi avut dacă aş fi purtat numele de fată al mamei: Popescu.

Meseria să-i fi nivelat până la confuzie pe anchetatori? Sau recrutarea, selecţia s-a făcut după aceste criterii? Şi – dar mai ales numele. Desigur, în registrele lor, secrete, îşi păstrează vechiul nume (Bucă, Belitu, Alungatu, Feştelescu – ba chiar Ionescu!), însă „în cadrul serviciului” li s-a impus altul. Atât că aici, la Braşov, cu toţii (în afară de comandant: el are dreptul şapte zile pe săptămână la Brâncoveanu) au nume legate de zile: lunea

îi cheamă Ionescu, marţi: Popescu, miercuri – Georgescu, apoi de la cap, săptămâna lor având doar trei zile. Desigur, dacă şi-ar păstra „numele conspirativ” Ionescu, de exemplu – individul ar suferi perturbaţiunea o singură dată, prin ieşirea din Pântecărescu (sau chiar din contra: din încuiatu). În acest caz ar fi un calp cinstit: nu mai e ce-a fost, a devenit ce i s-a ordonat (Brâncoveanu – chiar dacă în actul lui de naştere figurează acest nume, numele tot fals rămâne, nu-i aparţine organic, oricâte generaţii de de boieri ar fi albit generaţii de roabe ţigănci; însă ei, subalternii fac naveta între Ionescu-Popescu-Georgescu – şi dacă Vasilescu? – de aici: zăpăceala, ameţeala, năuceala.

Dracu’ să-i ia. De asta nu le voi fi reţinut mutrele, ci doar epoleţii şi conspirativul: cutare cu patru stele mici e căpitanul (Ionescu). Cutărescu, purtător de o stea mare, maiorul, din contra: Ionescu – şi aşa mai departe.

Uitându-mă la „ai mei”, m-am întrebat mereu care dintre Ioneşti o va fi anchetând şi pe ea. N-am găsit pe nimeni potrivit. Nu ştiu nici acum ce-cinecum ar fi potrivit, ştiu că niciunul din cei văzuţi nu dădea de înţeles că ar fi putut s-o ancheteze.

Când cădeam cu gândul pe ea, o gândeam cast. Numaidecât îmi dădeam seama de nefiresc şi încercam s-o văd ca pe oricare femeie imaginată în celulă: ea însă nu era o oarecare femeie pe care să ţi-o reprezinţi; şi s-o iubeşti pe la trup. Decât dacă o anchetai.

Nu se lăsa măcar apropiată, darmite apropiată; decât dacă o ai în faţă, reţi-nută – tu: organ.

Încercam să-mi amintesc dacă afară o doream cu adevărat. Se pare că da. Deşi se mai părea că nu prea, nu foarte nu deloc. Ba, aşa, puţin. Nici puţin – deloc. Fiindcă afară era afară, nu exista anchetat-anchetator.

Atunci ce mă lega de ea? Desigur, lecturile din Dostoievski, numai că în cazul nostru ea mă scosese pe mine din şanţ, măcar încercase – nu eu pe ea. Oricât aş fi dat eu din gură, cucurigând, tot ea domina. Ca o reţinută.

— Cum, bă, vrei să-mi pretinzi aicea c-ai regulat-o num o dat?

Asta fiind o adevărată întrebare încuietoare, la care nu trebuie (dacă poţi) să răspunzi nici prin da, nici prin ba, ci să nu răspunzi: chiar dacă tu n-ai folosi cuvântul, s-ar subînţelege.

Încercam să tac, să ignor întrebarea. Izbuteam, dar nu graţie mie şi „calităţilor" mele – ci datorită pudorii securiste: ca un adevărat român, Securistul te înjură (ştia de-acas, a-nvăţat la şcolile lor de alfabetizare şi mânuirea acestei arme), te înjură murdar, de multe ori „dialogul" din timpul anchetei se reduce la un monolog furios, înjurături os – dar devine ruşinos, mie-mi spui, faţă cu acest sinonim eufemizant: a regula. Te fute de la primul cuvânt când te-njură de mamă, se vede că nu mai percepe sensul înjurăturii, dar când să spună el – cu gura lui – cuvinte de mare ruşine ca: a regula, tovarăşul organ roşeşte! C-aşa-i organul: roşu precum cravata odrasle-şi.

Aşa că reîntreabă, înlocuind verbul (activ) cu pasive substantive: relaţie, contact (-sexual).

Această deturnare lingvistică să mă fi castrat în raporturile de celulă cu ea? încercam să-mi aduc aminte când anume o dorisem, în ce împrejurare, de ce fusese provocată dorinţa.

*

— Cum, bă, vrei să-mi pretinzi mie-aicea c-ai avut contacte cu ea num o dat?

Ce să-i răspund animalului? Că n-am avut nicio dat – ce: contact? relaţie (sexuală)? Bine, acesta-i adevărul, dar adevărul nu are legătură cu mine, arestatul-anchetatul. În primul rând că nu-l interesează pe acest porc de securist cu care femei am avut eu contact, în al doilea: nu numai că n-am avut cu ea, cea implicată, dar nu accept să se aducă vorba despre asta!

Când eşti liber

Când eşti liber şi normal poţi (îţi permiţi, îţi dă mâna etc) să nu accepţi (să nu-i permiţi mojicului) să vorbească aşa despre o femeie.

Cum se face, cum se va fi făcând: o iubesc – dar n-aş vorba pudicului, contacta-o? Fiindcă, nicio îndoială; sunt

îndrăgostit până peste cap de ea. Nici ea nici eu nu mai suntem elevi de liceu, când iubirea platonică ajungea, nu mai lăsa loc şi pentru iubirea neplatonică.

A, da: pentru că ştiu: ea şi-o dă pe bani. Dar asta ar trebui să mă excite, să mi-o facă şi mai doribilă.

A-ha, ştiu de ce: fiindcă ea domină – ea a avut iniţiativa, ea avea bani. Prin asta a răsturnat rolurile, eu trecusem pe locul curvei pe care o iei, o fuţi, o plăteşti – o trimiţi la plimbare.

A-ha – de asta aş ancheta-o.

*

Cum, bă, vrei să-mi pretinzi că nici măcar o dat?

Nu pretind – deplor.

Cum, de ce, inutil să am răspunsuri acum; nu se mai poate repara nimic-nimic.

Avea dreptate când spunea că mă gândesc tot timpul, tot timpul la bani. Presupun că şi foarte-bogaţii se gândesc la bani (tot timpul); eu nefiind dintre aceia eram (sunt, în continuare) dintre ceştialalţi – care se gândesc mereu, mereu, la bani ca la dopurile cu care trebuie astupate eternele borţi.

Cum, bă, vrei să-mi pretinzi?

Da, dom'le: vreau să-ţi pretind! N-am! Şi-mi pare rău – dar nu ţie am să-ţi spun că regret; de mor. Pe voi nu vă interesează dacă unui reţinut îi pare rău că nu s-a culcat cu femeia reţinută în acelaşi lot, pe voi vă interesează prefacerea oricui în vinovat, a orice în uneltire. Bineînţeles, tare-ai vrea să afli amănunte pipărate, să-ţi umpli gura cu bale de poftă; se vede însă că la şcolile voastre aţi fost învăţaţi să fiţi bestiali – dar nu şi triviali în „chestia aia"; aţi învăţat torturarea, umilirea banditului înjurarea lui, mai ales de mamă – dar vi s-a atras atenţia că de chestia-aia se ocupă gradele foarte mari, nu voi, răcanii, gunoierii, belitorii epocii noastre.

N-am, dar aş. Fi. Re.

— Gulat-o – zic iute-iute, ca să nu mă mai simt vinovat că nu mă făcea să vibrez, fierb, explodez ca altele – ca toate cele avute din celulă. Regulat-o, mai zic, poate că,

intrând în categoria clienţilor, mi s-ar fi şi mie, ca unui client obişnuit, sculà.

Şi nu. Şi mă întreb: de ce mă stârneau, aţâţau fetele-de-Feteşti, la urma urmei, curve şi încă de categoria a şaişpea? Şi de ce mă excitau curvelecurve (era să spun: cu firmă la poartă), doar când le ştergeam cu gândul, însă rămâneam nesimţitor la imaginea ei, oricât de dezgolită mi-aş fi propus-o?

S-ar putea ca nu ele – dacă sunt ori ba – să fi contat, ci eu. Fiindcă, mai ales în asta, eu sunt măsura lucrului. Fetele-de-Feteşti erau interesante (în al doilea rând, ca să nu exagerăm! primul fiind trebuinţa arzătoare, devoratoare de a fute – orice, pe oricine, fără s-o mai căutăm de dinţi), prin ceea ce eram (şi) eu în raporturile cu ele: o persoană ce refuză autodegradarea, face eforturi disperate să-şi aducă aminte de normalitate (pe care nu o cunoscuse, din pricina vârstei, dar şi-o apropiase, până devenise amintirea şi a lui) în anormalizarea generală de după ieşirea din celulă. De aceea le „tratam”, le pupam mâna, le spuneam: doamnă-domnişoară, o bună bucată de vreme discutam, dansam, abia apoi treceam la act – când ele erau obişnuite să fie răsturnate pe dată, suflecate, despicate, împălate, împroşcate – şi gata!; ca să ne salvăm pre noi, călăreţii, să nu cădem definitiv în groapa Bărăganului şi în groaca – altfel dulce – a gloabelor de gheaseu.

Or ea… încă o dată: cu ea rolurile fuseseră inversate – aparent. Şi aşa cum, la început, fiecare fată-de-Feteşti se arăta mirată, bănuitoare, neîncrezătoare, ostilă chiar, ajungând la apărare-agresivă – aşa eu: atât că, faţă de femeia din ea, rămăsesem pentru totdeauna în prima fază.

Dacă am fi trecut de ea, lucrurile s-ar fi aşezat: m-aş fi culcat cu ea; mi-ar fi dat bani, pentru scris.

Nu: nu bani-pentru-scris – ci bani; ca să pot scrie.

Spusese la un moment dat:

«Trebuie să ai asigurarea materială pentru un an-doi – după aceea se va vedea: a fost o investiţie bună?»

Trăiesc din, prin cuvinte – m-a izbit ca o insultă

cuvântul „investiţie”. Aşa că atunci când a precizat:

«Data viitoare am să-ţi dau ceva bani cu care să fii fără grijă patru-cincişase luni», am zis, repede:

«Mulţumesc, nu».

Şi ce rău îmi pare.

Ea spusese că nu-i plac – *acum.* Femeile au fler, să mă încred în ele, să cred în ea: a spus ce crede (şi ce este) acum – că nu scriu bine – dar că există semne: într-un viitor aş putea scrie mai puţin ne-bine.

Doar şase luni mă despart de împlinirea vârstei de treizeci de ani – moment uşor târziu pentru a începe a… postula (la debut). Chiar pentru proză: toţi adevăraţii începuseră mult mai devreme, oricum, înainte de treizeci de ani. Or eu – încă şase luni de vagoane, de pepinieră, de suflat în goarnă şi fac treizecii; nici măcar n-am început, pentru a putea deduce cum am să continui.

Însă ea a zis: «O să-ţi dau ceva bani cu care să fii liniştit şase luni», iar mai înainte: «Să ai linişte un an-doi, după aceea mai vedem noi».

Asta înseamă că pe ea n-o îngrijora vârsta – o fi ştiind ea ce-o fi ştiut.

Degeaba a ştiut, dacă nimicul s-a ales de ştiutul ei.

Trebuia să primesc banii. Nu trebuia să refuz, ca un bou, ca un cretin. Acum, ieşind de-aici, n-aş intra iar slugă la bestia de fost securist, devenit şef de siloz, care-şi face altă casă din sudoarea şi a mea, veşnic zilier la ce se găseşte – când se găseşte. La urma urmei, bătrânii nici n-ar afla că am primit bani – şi încă de la o muiere! – aş pretinde că am de lucru permanent şi trebuie să fiu cât mai aproape, de aceea închiriez o odaie la Şercaia. Şi scriu. N-aş avea nevoie decât de odaie – încălzită, luminată – de porţia de ţigări, iar de mâncat, aş face ca toată lumea: pui la foc iute răbdările prăjite, pui sare, pui nu pui, dar ce zeamă de pui iese – dacă pui şi pui.

Trebuia să primesc banii. Când mi-a zis ce mi-a zis, avea în vedere „investiţia” pe doi-trei ani, pe care avea să mi-o fragmenteze pe fiecare trimestru, semestru – ori an, fiindcă se va fi gândit şi l-ai investiţiile mele

îmbrăcăminţice – să admitem că bocancii mai ţin câteva bune ierni, dar pentru vară va fi dedus că mi-ar trebui o pereche de sandale.

Trebuia să-i primesc! Să nu fac pe scorţosul – din moment ce ea mi-i oferea, nu-i furam, nu-i smulgeam de la gura nimănui. Neacceptându-i – fie şi din reflex de apărare – îi refuzam, ei, un prilej de ispăşire a păcatului de curvie.

Trebuia să-i accept – dar nu din acest motiv, fiindcă probabil toţi peştii îl invocă: primesc banii muierii, numai ca să fie ea iertată de păcate – şi cum ea-i proastă şi nu-şi cunoaşte interesul, i-l arăt eu, cu de-a sila.

Dar dacă aş fi acceptat (banii), n-aş fi devenit, pe loc, peşte?

Nu neapărat: curvele dau bani, nu doar susţinătorilor (ce cuvânt!), ci şi propriilor copii încredinţaţi altora; unui frate, unei surori – ca să nu apuce pe drumul apucat de ea. În care caz, de ce n-ar da prietenului? Sau celui-desuflet?

Nu, nu merge. Cel de suflet este acela căruia – fatal, fiind vorba de suflet

— Îi dă şi trup. Asta fiind legătura (de suflet)! – şi cu peştele şi cu cel-de-suflet (un peştişor, un chitic): împărtăşirea şi din trupul ei cel sfânt, nu numai din banii ochii-dracilor primiţi pentru vinderea trupului. Cui anume nu-i dă şi trup curva? Celor din familie: fraţi, surori, părinţi, copii. Deci, dacă aş vrea să rămân şi curat (şi cu bani! – şi neregulat), ar trebui să-i fiu ca un frate – care însă nu-şi pohteşte surioara.

Nu. Oricum, n-ar fi mers. Banii au tulburat, au năclăit totul. Dacă nu mi-ar fi băgat bani în buzunar, la bal, poate că relaţiile de după ar fi fost mai puţin sau deloc viciate: aş fi regulat-o şi eu – ori n-aş fi regulat-o, vorba celuia: ce, nu sunt milioane de români care să n-o fi regulat? Iar dacă ea nu aducea vorba din nou de bani – pe care avea de gând să mi-i dea, ca să pot scrie în linişte (fusese impresionată de „ţinuta” meu de la siloz; apoi de interiorul casei galbene), lucrurile s-ar fi aşezat pe un făgaş firesc – am fi făcut şi noi amor trupesc; şi nu ne-ar fi căzut coroana!

Şi nu. Eu am interesat-o numai în măsura în care ea

ar fi putut interveni, ca să-şi desfăşoare mămoşenia; şi curvenia; în măsura în care mi se dedica, nu ca unui bărbat: ca unui copil. Din această pricină n-au mers între noi cele naturale, deşi de câteva ori fuseserăm-pe-punctul – când mi-a fost mie rău de tot: ea, goală, se culcase deasupra mea, cu toate că ştia: am febră, nu sunt, din contra, un degerat şi presupun că tot ea avusese iniţiativa sânilor în gură, în timp ce-mi şoptea că asta mă face bine, mă însănătoşeşte

— Să iau, să beau.

*

Bun. Şi-acum ce fac? Aştept să iasă şi ea?

Dar dacă a ieşit înaintea mea – dar nu m-a aşteptat? N-o fi ştiut că am fost şi eu arestat. Cu toate că, înăuntru fiind, exagerezi cu teama că au fost şi alţii luaţi.

Să zicem că peste jumătate de minut o văd urcând scara de beton, şi ea, în mână, cu un petic de hârtie, foaia de drum pe care scrie cu ce tren, până unde, la ce oră şi minut. Ce fac?

Ce întrebare: îi ies în întâmpinare şi…

Dar şi ea are să fie escortată – dacă mie mi-au dat doi hăndrălăi (ce i-aş pune să dea la târnăcop! ba chiar să are, cu plug de lemn), ei, ca şef de lot, au să-i dea cel puţin patru. Dar chiar dacă doar doi, ca mie, vigilenţii mamelor lor au să ne împiedice să luăm contact.

Să încerce: fac un scandal, în plină gară, de vine Brâncoveanu în persoană să-l stingă.

Şi dacă nu vrea să vorbească cu mine? Fiindcă e supărată: a aflat de la ai ei că eu am înfundat-o; că am spus despre ea şi ce nu se întâmplase – să zicem introducere de arme în ţară? E-he, câte nu fac bestiile de bestialişi! Aşa cum au aruncat sămânţa bănuielii între mine şi Coloşi – că ea m-ar fi denunţat, din proprie iniţiativă (fiindu-i teamă că aş fi provocat-o), aşa or fi făcut ca să ne dezunească pe noi doi.

Abia acum observ: deşi în cel puţin trei sferturi din timpul de anchetă era vorba de ea, nu mi-au strecurat nicio „declaraţie” de-a ei în privinţa mea; nici scrisă, nici

măcar ca aluzie. De parcă eu aş fi fost şef de lot şi unic arestat-anchetat, ea urmând a fi după ce-o să dau eu suficiente declaraţii, ca s-o implic, s-o apăs, s-o înfund.

Ce să însemne: că n-o arestaseră? Din păcate, da: pe de-o parte ea se aştepta şi chiar dacă n-a spus limpede că se teme de arestare, avea un anume fel de nelinişte (şi de resemnare) ce nu înşală: cine vorbeşte ca ea de despărţiri neexplicate («Să nu mă cauţi – te caut eu.»), de autobasculante – de şapte tone, ca şi cum o simplă motocicletă n-ar fi de-ajuns ca să te trimită pe lumea cealaltă – simte, ştie că are ceasurile de libertate numărate.

Apoi: chiar dacă nu ajunsesem să şi comunicăm, o simţisem pe-acolo, pe undeva, prin celular. Nu, nu-i auzisem glasul, nu-i mirosisem urma, în aerul despicat, pe coridor – dar era. Bag mâna-n foc. O ştiam cu obrazul, cu pieptul, cu pântecul; cu tufa dintre coapse apăsată de tufişul ei (incredibil de negru, ai fi zis a altei femei), cu partea dinspre ea a coapselor, a gambelor, a labelor picioarelor. Şi cu gura sfârcul.

Tot n-am aflat cum o cheamă: băieţii din orchestră îi ziceau: *Aia-cu străini* şi *Contesa*; anchetatorii: *Ea* – eu: *Ela*; ea însăşi: *Maria* – dacă nu cumva fusese o invenţie pe loc. Şi de ce, de ce securiştii – care îi numesc pe implicaţi ori pe martori cu numele întreg (întâi numele, apoi prenumele) – nu au desemnat-o niciodată pe nume? Şi nici n-au zis despre ea: curva, putoarea, bandita?

Aici răspunsul ar trebui să vină dinspre altceva decât faptul că se regulează pe mărci-dolari. Nu ştiu dinspre unde şi nici nu vreau să aflu.

Acum, dacă ar apărea în gară, i-aş ieşi în cale, ne-am săruta – eu să rămân pe o treaptă mai susă, ca să egalizăm inegalitatea – şi după aceea am pleca amândoi cu un singur tren. Oriunde. Dacă aş fi întrebat unde, aş alege Perşaniul – are şi baie cu apă dulce…

Să facem, pe rând, baie, să ne spălăm reciproc, să zăcem bolnavi simultan – în timp şi în pat. De preferinţă ea deasupra, ca mai lungă-largă. De data asta tufele n-or să

se doar atingă, încâlcească, ci contopească – deşi aş fi preferat una măcar castanie, dacă nu aurie, după ochii ei, fiindcă părul ar putea fi vopsit.

Şi după aceea eu să scriu. Şi ea sa.

Cum: eu să scriu şi ea să? Dar aş putea scrie, când ea se Doar dacă are rezerve ascunse, pentru amândoi – cât pot dura? Trei zile şi patru nopţi?

Nu: ea să-mi de banii promişi, cu care să-mi închiriez o odaie în Şercaia. Sau chiar în Perşani, ca să fim aproape. Oricum, nu sub acelaşi acoperiş; şi, oricum, nu în Perşani. Şi, mă rog: de ce nu în Perşani? Ca să nu afle lumea că îi ţin de urât în absenţa nemţilor? Dar banii ei – de la nemţi

— Sunt buni, curaţi? Mama mea, de porc!

La urma urmei, n-am nevoie de banii ei, numai încurcături mi-au pricinuit. Şi dacă vrea să ştie, din munca la siloz şi la pepinieră şi la trompetă, sâmbetele, o ţin şi pe ea. Nu bine, acceptabil. Acceptabil pentru mine.

Vise de celulă – cu toate că sunt liber şi în gară. Cum îmi imaginez eu că una ca ea, obişnuită cu luxul, (şi cu luxura), obişnuită cu mari-specialişti (numai în chimie, se pare), accepte să trăiască, nu neapărat cu mine, dar lângă mine – din ce-şi cumpără ea ţigările americane?

Fâşoşii trec în pas de front pe dinainte băncii noastre, strâmbându-se pe furiş, arătându-şi încheieturile mâinilor, semn că se face ora de tren. Mi se fâlfâie mie de trenul lor! N-am auzit ordinul, nu i-am băgat de seamă pe ordonatori, stau pe-o bancă, în sala de aşteptare a gării – cine ce are cu mine?! La urma urmei, din moment ce am ieşit pe poarta Securităţii – şi mai ales am buletinul la mine – sunt un om liber. În principiu.

Ce să-i fi făcut? Ia să văd:

Dacă e ca mine, atunci două – ba nu, trei – posibilităţi: îi dă (i-au şi dat) drumul, ca mie; o mai reţin pentru anchetă; le-a scăpat mâna şi, „în procesul de producţie”, s-a petrecut „un mic incident” (au omorât-o).

Dacă nu e ca mine – ci ca ea, cea de care-mi fusese teamă la începuturi

— Atunci nici n-au arestat-o. De ce să aresteze pe

cineva de-al lor? Decât doar dacă i-a trădat.

În trădarea ei eu nu pot fi implicat (decât dacă ei vor cu tot dinadinsul): ea nu mi-a spus, nu mi-a încredinţat niciun secret, niciun secret-al-secretelor (cum că, fiind de-a lor, îi trage pe sfoară – ori are de gând s-o facă). În acest caz, orizontul e închis: n-am să aflu nici din greşeală (a lor, a anchetatorilor) despre ce fel de trădare este vorba.

Dacă ne-am afla faţă către faţă, în condiţii normale de secu de siguranţă (să zicem: în Franţa, în Anglia, în America) cred că i-aş spune. I-aş spune că nu iubesc trădarea, nici pe trădători – chiar dacă aceştia trădează pentru o cauză bună. Sunt de acord: există oameni convinşi că pentru a atinge un ţel (bun), pot folosi orice mijloace – chiar rele. Dar eu nu sunt dintre aceia.

Dar dacă X, în urma torturilor, a şantajelor, a manipulărilor, devine omul lor, apoi, când se trezeşte (şi îi vine bine) îi trădează pe ei şi revine lângă noi? Dacă X, după un timp, vine înapoi, lângă noi, aceea nu poate fi trădare: trădezi ceva ori pe cineva care-ţi este aproape, în care crezi, pe care îl iubeşti, ai încredere în el: nu poţi trăda Securitatea, decât dacă eşti securist. Rămâne de văzut cum rezolvă acela trădărea comisă faţă de noi (chiar dacă există explicaţia torturilor, a şantajelor.).

Probabil ei consideră trădare şi fapta unui „întors”, a unuia pus la treabă după ce a fost bine-bine torturat. Nu ştiu dacă pe ea au convins-o, prin bătaie, prin mijloace contondente, să lucreze pentru ei. Vor fi existând şi alte metode, cele „dulci”, semănând mai degrabă a târg decât a şantaj (deşi târguiala se va fi făcând sub şantaj):

«Nu te arestăm, nu te ţinem aici, la noi – în schimb, tu faci cutare, cutare, cutare»

În cazul ei, cutare-cutare ar fi: supravegherea cutărui străin venit la noi cu treburi, aflarea „adevăratelor intenţii”, şi, probabil (probabil-sigur) deţinerea rolului prim în piesa-filmată, cu care străinul are să fie şantajat la rându-i: doar ameninţarea că filmul are să fie văzut de nevasta neamţului ar putea fi suficient ca Securitatea românească să-l aibă la cizmă pe imprudentul

ultraspecialist în chimie…

Puteţi voi să-mi faceţi semnele voastre până la judecata de apoi – nu mă mişc de-aici.

Până nu aflu ce-i cu ea.

*

Ce ştiu eu despre spioni? – dar încă despre spioane!

Şi ce ştiu eu despre curve?

Ca pe toţi bărbătuşii curvele m-au fascinat. În prima copilărie, prin satele prin care am trecut împreună cu părinţii, se vorbea de cutare că ar fi curvă – dar niciodată n-o văzusem pe cea desemnată; şi nu aveam o imagine clară a ceea ce putea fi, face o curvă – n-o puneam deloc în legătură cu mult avansatele mele cunoştinţe de anatomie erotică. Abia la internat, la Sibiu am aflat ceva mai mai mult – oricum: prin preajma adevărului.

Totul a pornit, ca în toate internatele, de la foame: câţiva din cei mici (zece – doisprezece ani), în căutare de de mâncare, din magaziile miraculoase ce ascundeau comori alimentare, am ajuns în subsolurile căminului (în fapt al Teologiei, care ne găzduia pe noi, normaliştii): într-o încăpere, plină de aburi şi de cazane forfotind, am dat peste unul regulând pe una.

Aşa ceva mai văzusem, de multe ori, chiar făcusem, însă ceea ce nu mai văzusem: după ce bărbatul (un teolog) s-a ridicat de pe femeie (o spălătoreasă) şi a ieşit, a plecat, un alt teolog a intrat: cu ea gata-scoasă, gatasculată şi pe dată a băgat-o-n femeia care nu apucase să-şi alăture picioarele, nici să şi le acopere cu halatul (alb); după ce a plecat şi al doilea, a venit al treilea, tot pregătit; al patrulea. Al cincilea a dat peste noi: ne-a alungat cu picioare-n fund.

Cât am stat acolo, încă nedescoperiţi de al cincilea, am văzut destul de bine totul, în primul rând atitudinea celorlalte spălătorese – care lucrau: femeile o vedeau pe femeia cea despicată pe maldărul de rufe murdare; o vedeau şi gata, nu păreau mai mirate, nici mai interesate decât dacă aceea ar fi băut apă ori s-ar fi şters pe frunte de sudoare. În al doilea rând, între un teolog şi altul, când

spălătoreasa nu era astupată, acoperită. Apucasem să-i văd şi obrazul, o ştiam: era o muiere amărâtă şi destul de urâtă – acolo însă, pe grămezile de legături cu cearşafuri murdare, culcată, desfăcută, suflecată, totu-i era frumos, până şi ciorapii de bumbac strânşi deasupra genunchilor cu gume de bicicletă, nu mai vorbesc de coapsele deschise, cu, între ele minunea lumii, floarea florilor – chiar aşa, cu lapţii teologali scurşi, prelinşi, pierduţi undeva jos, în rufele de spălat.

Povestind mai apoi colegilor ce văzusem noi, mai marii ne-au explicat că femeile care fac asta, adică se lasă regulate de mai mulţi bărbaţi – sunt curve.

Ce am înţeles eu atunci, la zece – unsprezece ani, am înţeles atât de bine, încât şi astăzi cred în adevărul acela: curva este partea frumoasă dintr-o femeie – doar o ştiam pe spălătoreasa aceea de pe când umbla pe picioarele ei prin curte, la lumina zilei: era cum erau şi bucătăresele şi femeile de serviciu şi spălătoresele: netinere, nefrumoase. Ei bine, aceleaşi, după ce se fut cu mai mulţi oameni, se fac de-o frumuseţe atât de strălucitoare, încât îţi vine să plângi şi să le ceri ţâţă.

Între timp am aflat că o femeie, ca să fie curvă adevărată, trebuie să ceară bani pentru că şi-o lasă pătrunsă. Acest nou element nu a modificat întru nimic imaginea căpătată – ba, când am citit că e cea mai veche meserie din lume, am început a avea şi respect pe lângă tandreţea faţă de curve (şi regretul că, basarabean refugiat fiind, n-am nicio mătuşă, ori soră care să practice profesia asta – atât de veche, atât de tulburătoare, atât de dureros de dulce pentru noi, bărbaţii).

În a doua copilărie m-am dus la curve. Tocmai le naţionalizaseră şi pe ele comuniştii, le alungaseră din bordeluri, trebuia să ai relaţii mai ceva ca pentru cafea, ca să găseşti ceva de regulat – pe bani. Cafea nu beam, dar curve am căutat, am întrebat, am găsit. Şi mi-a plăcut – doamne, ce-mi plăcea la curve! De-atunci, de la descoperirea lor (fetele babei din Sibiu), totdeauna m-am simţit bine cu ele, chiar şi când nu eram în interiorul

vreuneia: vorbind de una, de alta; ori tăcând. Poate fiindcă ghicisem la ele o tristeţe ascunsă, ca la noi, la refugiaţi; şi, din aceeaşi pricină, o mare singurătate. Mai era ceva: şi noi, ca şi ele ne ascundeam – ele de comunişti, noi tot de comunişti, (dar şi de ruşi); ele îşi ascundeau activitatea, noi originea. Oricum, făceam parte din două comunităţi excluse din societatea lor, nouă.

Din toate aceste motive, ea ar fi trebuit să-mi placă peste poate; să mă stârnească, să mă aţâţe; să mi-o ridice, par, doar la adierea gândului la ea.

N-a fost aşa. Mi-a plăcut (îmi place, în continuare), de departe, într-un fel care nu mă implică; de parcă eu aş fi în vis, ea în realitate – sau invers; ca şi cum eu aş fi pe malul apei, ea: imaginea femeii – fără femeie.

Şi să mă mai slăbească hotentoţii purtători de fâşuri, cu semnele lor de surdo-muţi! Nu li le văd, nu le-ascult. Nici mort. Şi nu înţeleg de ce nu se apropie, de ce nu mă iau de guler, nu mă aleargă, cu picioare-n cur până la dubă – doar mi-au mai făcut figura asta, la Interne, la Jilava, la Gherla – e în firea lor s-o facă.

Dar dacă, în ciuda lui 1 Aprilie (sau datorită lui), Ionescu sau Popescu cel care a zis că «a murit tovarăşul nostru Gheorghiu-Dej» n-a minţit? Cum n-am simţit, în drumul spre gară, nimic dintr-un doliu naţional, una din două: ori n-a crăpat tovarăşul lor, Dej, ori asta s-a întâmplat demult, în urmă cu o săptămână-două.

Mă hotărăsc: prind un moment în care hăndrălăii nu pot vedea ce fac, mă aplec spre învăţătoare, întreb în şoaptă:

— Chiar a zdohnit Dej?

Femeia rămâne nemişcată – am proba că e basarabeancă: numai noi am învăţat să ne stăpânim trupul când sufletul ni se zvârcoleşte de înfricoşare – ori de mare bucurie. După un timp clatină din cap a confirmare. După încă un timp îşi face trei cruci, îngrijite, abia atunci oftează:

— Căci pământ suntem şi în pământ ne-om întoarce.

— Amin! zic eu, tare.

*

S-o aştept, să n-o aştept?

Dacă ar fi s-o luăm de la-nceput, ce-am alege? Nu: ce-aş alege, eu?

Acelaşi lucru.

Întâmplarea ştie cum să aranjeze lucrurile. În cazul de faţă, vreau să spun. Nu sunt fatalist când judec: a fost ce a fost şi cât a fost, n-are rost să regret ori să vreau altceva – ori mai mult – punem punct şi mai departe!

Bineînţeles, când am s-o-ntâlnesc nici pe departe n-am să-i reproşez că mă băgase în rahatul ei (ca şi cum al meu nu mi-ar fi fost de-ajuns) o să vorbim de altceva, o să ne despărţim, promiţându-ne că ne vom căuta într-un viitor apropiat şi…

Nu merge, nu merge. N-are să meargă vreodată – nu din pricină că face pe Mata Hari, ci, aşa, pentru că nu merge. Între noi s-a instalat de la început bănuiala – nu între noi, fiindcă nu suntem pe picior de egalitate, ci dinspre mine spre ea: din prima clipă n-am avut încredere în ea (de pe când nu ştiam că e curvă pentru străini), poate pentru că era beată, sigur asta: pe o femeie beată o compătimeşti, o ocroteşti – dar s-o iubeşti?

Adevărul adevărat ar fi uşor alături: n-a mers între noi – şi n-are să meargă – nu pentru că e curvă, spioană, securistă, ei.

Sunt eu sigur că spioană-curvă-securistă nu constituie o piedecă în calea. antantei? Nu sunt.

Sunt sigur doar de curvă. Să admitem prin absurd că e numai atât: ce fac? O aştept?

O aştept. Curva e o fiinţă tare – altfel n-ar fi curvă – dar cu momente, perioade de slăbiciune cumplită – altfel n-ar fi curvă. O aştept – şi, după aceea ce facem? Ne ducem undeva, ne regulăm, ne despărţim, fiecare cu a lui. Atât, că nu-mi vine, cu ea. Aş avea senzaţia că fac dragoste cu un răcitor ce n-a mai cunoscut gheaţa de trei luni: cu ceva care pare a fi într-un fel, dar nu este deloc în acel fel – aşa ceva.

Ştiu de ce nu-mi vine, cu ea: am pretins că nu mă

afectează faptul că ea spusese: Nu-mi place cum scrii – dar adevărul este că m-a atins. A completa t: acum (nu-mi place), foarte bine, asta nu are decât să o spună altcineva, oricine – dar nu femeia pe care sunt gata-gata s-o iubesc, nu mai lipseşte doar. esenţialul. Iar esenţialul zice că nu pot iubi o femeie căreia nu-i place cum scriu – punct. Completarea («acum») nu e unei femei, ci a unui redactor responsabil cu Poşta redacţiei, nicio deosebire între «acum»-ul ei şi «deocamdată nu»-ul redacţional.

Ce simple sunt lucrurile pe lumea asta – cu condiţia să accepţi să cauţi cauzele acolo unde le bănuieşti a fi – dacă nu ţi-ar fi frică să le scoţi la lumină.

N-ar fi fost mai bine, mai sănătos, mai odihnitor ca, de la începutul începutului să nu mă las tras, atras în asta? încurcat cu o femeie pe care nici măcar n-am futut-o, însă în braţele căreia am zăcut, bolnav, câteva zile şi câteva nopţi?

Bine, dar care va fi fost începutul începutului? Autogara: când am acceptat să-i urc în Mercedes? – ca acolo ea să-mi strecoare în buzunar banii? A doua oară când urcasem în Mercedes, la gara Şercaia: ca să mă las dus la Perşani? Când mă întorsesem – după ce plecasem definitiv, pe jos, spre Vad? Sau începutul fusese atunci când cu Stingerea, la bal?

Text din 1982, neteminat